

**Sri C. M. POONACHA.**—It requires to be collected. I will furnish that information later.

**Dr. R. NAGAN GOWDA.**—When does their agency come to an end?

**Sri C. M. POONACHA.**—I require notice of that question. I will have to find out.

**Dr. R. NAGAN GOWDA.**—Is it not next October?

**Sri C. M. POONACHA.**—I am not quite clear on that point. I will have to verify.

**ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಾಟರಾವ್.**—ಒರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪರ್‌ಸೆಂಟೇಜ್ ಎಷ್ಟು?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ.**—ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 3-8 ರಿಂದ 4-3 ರ ವರೆಗೆ ರಿಕವರಿಸ್ ಇದೆ.

**ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಾಟರಾವ್.**—ಹಾಗಾದರೆ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು ಸಾಕೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರೋ?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ.**—ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಗಣಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಮುಂದುವರಿಸಿ, ರಿಚ್ ರೀಫ್ಸ್ ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಹೆಚ್ಚು ರಾಧದಾಯಕವಾಗಿ ಮಾಡ ಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

**Sri J. P. SARWESH.**—What is the total number of workers who work in the Hatti Gold mines and how many are removed recently?

**Sri C. M. POONACHA.**—That does not arise from this question, but however I may state that about 1,600 labourers are working in these Mines.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—Is there any intention on the part of the Government to nationalise the gold mine?

**Sri C. M. POONACHA.**—The majority share holding is with Government, but the total nationalisation is a point for consideration and that has not yet been examined since the final determination of assets and liabilities on this side has not been completed. The question is being discussed.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—When will this mine begin to work to the rated capacity?

**Sri C. M. POONACHA.**—It is about 9½ years since the actual working has started.

**Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.**—Has the Government decided about the continuance or otherwise of the present managing agents?

**Sri C. M. POONACHA.**—I am not quite clear about the managing agency terms. I have to look into it.

**Sri S. MUNI RAJU.**—What is the profit that they are realising?

**Sri C. M. POONACHA.**—As per the last audit report and balance sheet, the profit earned by the concern for the year ending 30th September was about Rs. 1,15,204.

**Sri A. BHEEMAPPA NAIK.**—Will the Government appoint a committee or an expert and procure a report about the desirability of working it or stopping it once and for all?

**Sri C. M. POONACHA.**—That is a suggestion for action. It will be examined.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—What was the loss previous year and what happened to this year's profit? Was it carried to the reserve or what is it?

**Sri C. M. POONACHA.**—There seems to be an accumulated loss to the tune of about 17 lakhs so far as the working of the concern is concerned.

**ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.**—ದ್ರಿಲಿಂಗ್ ಮೆಷಿನ್ ವಗೈರಿ ಕೋರಾರದಿಂದ ಕಳಿಸಿ ಬರ್ಚ್ ಕಡಮೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ.**—ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಕೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ನಷ್ಟವಾಗಬಹುದು.

**ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.**—ಅದರಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಗಣಿಮುಚ್ಚುವುದು ಉತ್ತಮ ವಲ್ಲವೇ?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ.**—ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಚಿನ್ನದ ಸಂಪತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದೆ. ರಿಚ್ ರೀಫ್ಸ್ ಇದೆ ಯೆಂಬ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥಾದ್ದು ಜಯಪ್ರದವಾದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಧ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸರ್ವೆ ಮಾಡಿದ್ದು ರಫ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿದೆ ಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

**ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.**—ಚಿನ್ನವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೋರ್ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ? ಎಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ?

**Sri C. M. POONACHA.**—I have not got these details with me.

**ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.**—ಎಷ್ಟು ಬೋರ್ ಹಾಕಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲವೇ?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ.**—ರಿಚ್ ರೀಫ್ಸ್ ಇವೆ. ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಟನ್ ಒರ್ ತೆಗೆದು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—Is there any non-official on the Board of Management of this concern?

**Sri C. M. POONACHA.**—The present Board of Management consists of the Minister for Industries as the Chairman of the Board of Directorate, the Finance Secretary to the Government of Mysore, the Commerce and Industries Secretary to the Government of Mysore, Mr. Sydney Tailor, that is, the representative of John Taylor & Sons, Raja Pannalal Bahsilal and C. Narayandas, these are the members.

**Dr. R. NAGAN GOWDA.**—What is the value of the gross amount of gold produced last year?

**Sri C. M. POONACHA.**—The gross proceeds out of the sale proceeds of silver, gold and copper mined was to the tune of Rs. 49,01,480 and the expenditure was about Rs. 47,86,276.

**Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.**—What is the estimated ore reserve in that area?

**Sri C. M. POONACHA.**—I have not got that report. It is stated that there are very rich ore deposits and it is capable of being worked for over 50 years.

**Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.**—Will the Government place before the House a detailed report about the working conditions of these gold mines and about the prospect of its being profitable or otherwise?

**Sri C. M. POONACHA.**—The exact report and the working conditions of these mines will be placed on the table of the House. As to whether it could be profitable or otherwise is a matter which will have to be determined after a certain amount of developmental work and exploration.

**Sri G. SIVAPPA.**—But the Minister was pleased to state that it is still in the exploratory stage.

**Sri C. M. POONACHA.**—We are in the first stage and the second stage of development will have to be done to come to a final conclusion whether it is a profitable concern or not.

**ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.**—ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. At the same time the Minister says that it is in the exploratory stage. Some of the Hon'ble Members are unable to

understand the exact position about these mines.

(No answer)

**Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.**—Will the Government take the House into confidence before the term is extended?

**Sri C. M. POONACHA.**—That is a matter for consideration. I will certainly bear it in mind.

**ಶ್ರೀಮತಿ ಬಸವರಾಜೇಶ್ವರಿ.**—ಈಗ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆತರೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆಯೇ?

**ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಛ.**—ಈಗ ಅಲ್ಲರುವ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆ 440 ಕಿಲೋವಾಟ್‌ಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಕಳುಹಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

#### Publication of the Schemes under Second Five-Year Plan.

**Q.—2672. Sri G. B. SHANKAR RAO (Hirekerur).**—

Will the Government be pleased to state:—

(a) whether they have made any arrangements to serve as a *via media* between the Government and the public in publishing for general information the several schemes sponsored by them under the Second Five-Year Plan and in collecting and publishing information regarding the activities of the public in consonance with their policy in the implementation of the said schemes;

(b) if so, whether they have been actively and effectively pursued?

**A.—Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Deputy Minister for Planning and Development) [On behalf of Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister)].**—

(a) Adequate arrangements for publishing the Plan and the Annual Plan have been made.

(b) Yes.

**Sri G. B. SHANKAR RAO.**—I want to know the number of copies published each year and the institutions to which they have been supplied and whether they are supplied free or on payment of cost.



\*Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—As regards the number of copies printed, I have no information just now. Whenever a request is made by public institutions, libraries and the public copies are supplied free of cost.

Sri G. B. SHANKAR RAO.—May I know whether any arrangement is made to publish these copies in Kannada?

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—There are certain literatures which are published in Kannada also.

Sri G. B. SHANKAR RAO.—Will the Government consider it feasible to instruct the departmental heads or the officers in charge of the Plans to contribute articles in the papers to popularise the schemes?

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—That is already being done and different departments are also from time to time issuing pamphlets, etc., with regard to their own schemes. In addition to that, I may state here that this year the Government have decided to intensify this propaganda with regard to various developmental activities and the Plan works by the following methods: Supplying community receiving sets to various villages and obtaining films and exhibiting them in rural areas; mobile vans in various district information centres and opening additional district information centres, exhibitions, etc. Modern charts and maps will be exhibited in melas, jattras, etc., and there is an idea of taking journalists to various places of small projects and big projects and community development areas so as to give them a clear idea and to have better publicity in the newspapers.

Sri G. DUGGAPPA.—Now the Deputy Minister was pleased to say that in order to give wide publicity to Second Five-Year Plan, publicity is also being given in papers. May I know that in order to give publicity to these schemes, whether they have given advertisements to one weekly paper *Prapancha* of Hubli?

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—No, Sir, that does not refer to this question. Advertisement has no concern with plan publicity.

Sri G. DUGGAPPA.—May I know whether they have given plan publicity in private papers and if so, whether they have given advertisement to *Prapancha* weekly paper of Hubli?

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—I cannot understand the meaning of private paper.

Sri G. DUGGAPPA.—If the Deputy Minister cannot understand and if we do not find the concerned Minister who holds the portfolio here, then we are helpless.

Mr. SPEAKER.—You can put further questions.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ.—ದ್ವಿತೀಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಹಿರಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಜಾಹಿರಾತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ದ್ವಿತೀಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ವರ್ ಟೈಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದ ಇಡೀ ಪ್ಲಾನ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆಮಾಡಿದ್ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರವರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರನ್ನು ತಾವು ಆರೀತಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—The question is whether any arrangement has been made to serve as a *via media* between the Government and the public in publishing for general information the several schemes, and the Government have replied that adequate arrangements have been made. What is the *via media* that the Government have employed?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಹೇಳಿದರು.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—The several things that the Minister was pleased to say just now are not the *via media*.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—My Hon'ble friend better ask the questioner himself.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—What is the *via media* employed by the Government?

**Sri C. J. MUCKANNAPPA.**—I rise to a point of order. Now the Deputy Minister was pleased to answer: "let the Hon'ble Member ask the questioner himself." If he is not in a position to answer the question, let him say that he has not understood it. Can the Hon'ble Deputy Minister direct a Member to put a supplementary to a person who has put the question? Is it in order? Sometimes, we feel very difficult and we are placed in a most awkward position. I want a ruling.

**Mr. SPEAKER.**—The point is, some times such occasions arise when the Hon'ble Minister or the Deputy Minister may point out to the Member concerned. But it is not taken in the light in which the Hon'ble Member Sri Muckannappa wants to take it.

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—The term 'via media' in the question is not correct in that context. But we thought that the Hon'ble Member Sri G. B. Shankar Rao meant really media between the Government and the Public. We did not want to leave the question unanswered. There we took it as being meant as 'media' and not 'via media'.

**Sri A. R. KARISIDDAPPA.**—Is it under the contemplation of Government to publish the scheme under the Second Five-Year Plan by documentary films?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—There is no scheme as such at present of producing films ourselves. But we are getting some films from the Government of India.

**ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ರೇವಣ್ಣ ನಿದ್ದಪ್ಪ.**—ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಪ್ರಚಾರ ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

**ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.**—ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟರಿ ಫಿಲ್ಮ್ಸ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ್ದು ಇದೆ.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—May I know whether the schemes under the Second Five-Year Plan are published in minority languages?

**Mr. SPEAKER.**—The Hon'ble Member may say in what language he wants them to be published.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—Particularly in Marathi.

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—If there is such a demand, the Government will certainly consider it.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—Are the Government aware that even during the first two years of the Second Five-Year Plan, whatever the publicity the Government have arranged has not reached the masses by and large?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—That is a matter of opinion. In my humble opinion, the best media is the members themselves.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—Is it the intention of the Hon'ble minister that I should be the agent of the Government? He has not taken me to any place where the schemes are in progress. How could I advertise? I should like to know how many Kannada pamphlets or pamphlets in local vernaculars have been distributed. The information furnished is inadequate. I should like to know how many pamphlets and brochures in Kannada or local languages have been distributed. Without that information it is very difficult to assess whether the publicity made is adequate or not.

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—It is not important as to the number of pamphlets or other matters that are being distributed. As you all know, the percentage of literacy is too low in the country. What is more important is whether we have been able to carry this message of the Second Five-Year Plan to this masses and whether we have been able to educate the people about it and if we see it in this light, I must say that we have been successful.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—I have asked for specific information as to what is the amount spent by Government by way of publicity and what is the number of pamphlets printed. This kind of an expression of opinion I can give. But the Speaker will say that it is a matter of opinion and the Minister will say it is their opinion and he cannot help it. So, I want to know what is the amount spent on publicity.

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—It is a matter of great detail, and if my Hon'ble friend puts another question, I will furnish the information.

**Sri G. SIVAPPA.**—Is it not a fact that publicity with regard to the Second Five-Year Plan is carried on by our Ministers by extensive tours, by delivering lectures while opening schools and several other functions? (*Laughter*)

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—Yes, Sir; with the co-operation of the Hon'ble Members. (*Laughter*)

**Sri G. VENKATAGOWDA.**—I want to know whether it is not possible to send these pamphlets to the various panchayats, reading rooms, libraries and so on?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—Yes, Sir; even now it is being done.

**ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ.**—ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸಲು ರಾವಣಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

**ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.**—ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾವಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಚನೆಗಳು ಬಂದರೆ ರಾವಣಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

**Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.**—Sir, I want the Minister to be a little more serious in his answers.

**Mr. SPEAKER.**—Do you mean to say that he is not giving replies seriously?

**Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.**—If the Minister wants to make Hon'ble Members the *via media*, I regret that it is not a correct stand.

**Mr. SPEAKER.**—You ask a question.

**Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.**—Have the Government any definite programme districtwise to convey to the public the schemes under the Plan?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—I have already answered that question. One of the items of the scheme of the present year is opening additional district information centres. There are already a few district information centres; particularly, in Bombay, Karnatak, each district has its own District Development Officer. In Mysore also 3 more will be started in Gulbarga, Mangalore and in some other place. These District Information Officers have got a van and other equipments at their disposal and they go to the countryside and rural areas and educate the masses.

**Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.**—What is the amount so far spent by the State Government for the publicity of the Second Five-Year Plan?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—Sir, the total provision is 27.65 lakhs. But, I have no information just now about the exact amount which has been spent. Moreover, it is difficult to collect the figures for the whole new State.

**Sri T. PARTHASARATHY.**—May I know the purpose of this publicity and purpose of spending so much of money on this? Whether the same amount could not be invested on schemes? Is this all done to satisfy our own conscience or to satisfy the outsiders?

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—Sir, this is a question which requires rather a lecture. I am able to do it here. But, briefly I may state that unless and until we educate the masses on these plans or other developmental schemes, the requisite co-operation and enthusiasm will not be available.

**ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮಯ್ಯ.**—ಸ್ವಾಮಿ, ಮೊದಲನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿದು ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆಯೇ?

**ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.**—ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯ? ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷ ಒಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿನಿಟ ಗೋಸ್ಟರ್ 3.25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ರಿಸೀವಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ ಸಲುವಾಗಿ 1.90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಫಿರ್‌ಮ್ ಬಗ್ಗೆ 0.10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ, ಮೊಬೈಲ್ ವ್ಯಾನ್ ಸಲುವಾಗಿ 0.70 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಸೆಂಟರ್ ಬಗ್ಗೆ 0.20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ, ಪಟ್ಟಿನಿಟ ಲಿಟರೇಚರ್ ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಲಿಟರೇಚರ್ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ 0.25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ, ಜರ್ನಲಿಸ್ಟ್ ಟೂರ್ ಸಲುವಾಗಿ 0.05 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೈವೆಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

**ಶ್ರೀ ಟಿ. ಹನುಮಯ್ಯ.**—ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರಾ?

**ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.**—ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಘಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಅಫೀಸರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಚ್ ನಾಲಯ, ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮು, ಪಂಚಾಯತಿ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ N.E.S. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಸಹ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

**Sri G. B. SHANKAR RAO.**—Sir, do the Government consider the

desirability of publishing booklets of big schemes involving crores of rupees and give detailed information regarding the schemes and at what stage each scheme is?

**SRI RAMAKRISHNA HEGDE.**—It is a suggestion for action.

[ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ಬರ್ಜೆ.—(ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ) ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು “ತಮಾಷಾ” ಮೂಲಕ ಮಾಡಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? “ತಮಾಷಾ” ಅಂದರೆ ಇತ್ತಕಡೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡಾಟ ಇದ್ದುಹಾಗೆ ಇದೆ.]

**SRI RAMAKRISHNA HEGDE.**—It is a suggestion for action.

**SRI G. N. PUTTANNA.**—Is the Government aware that there is no public co-operation with regard to N. E. S. and community projects?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎನ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ.—ಪುಟ್ಟನಿಟಿಗೆ ಜನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೋ, ಇಲ್ಲವೋ?

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ.—ಜನರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಪುಟ್ಟನಿಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

**MR. SPEAKER.**—Question time is over.

## BUDGET FOR 1958-59—DEMANDS FOR GRANTS.

### Demand No. 17—Police.

#### 29. Police.

**MR. SPEAKER.**—Motion moved:

“That a sum not exceeding Rs. 3,10,51,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1959, in respect of ‘Police’.”

Before we commence the discussion I would like to know how many members are intending to take part in the debate.

(About Forty members rose)

**MR. SPEAKER.**—I have to divide the time, if every one wants to take part. I will give each member five minutes.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎನ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ (ತುಮಕೂರು).—ಬೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾರಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

**MR. SPEAKER.**—There is no question of cut motion at all. That is only for the Government to reply.

**DR. T. PARTHASARATHY Malleswaram).**—If some others co-operate and donate the time?

**MR. SPEAKER.**—That I will have to see. Even the donation will not help.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ (ಹಿರಿಯೂರು).—ನಾನು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಯಂಟರವರಿಗೆ ಈಗ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಯಂಟರವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

**MR. SPEAKER.**—I must accommodate 40 persons. It comes to 200 minutes. If anybody wants to take part in the debate on behalf of the P.S.P. he will be given ten minutes.

\*ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ಈಗ ಅನೇಕರು ಬೋತಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಇದಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೋತಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಾವಕಾಶ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದೇವೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೋದ ಸಲ ಏನು ಕ್ವಿಟಿ ಸಿಜಂ ಆಯಿತೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. For the first time it has been made by the members of the Opposition. Unless all of you co-operate and tell me that this is the list on behalf of the Opposition and this is the list on behalf of the Congress Party, it is not possible for me to allot time.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲೇ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೇಳಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜವಾಬನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಯಾವರಿಗೂ ಇಂತಹ ಕಾಲವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಬೇಕು? ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮದೇ ಕಾಲವನ್ನು ರಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚ ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಡಿಮಾಂಡಿನ ಚರ್ಚೆ ಈ ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಸುಮಾರು 10-15 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಕ್ಷಾಸಾಲದೇಚಿಡ್ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಇದಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಏಕೆ ಆ ರೀತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇದಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ. ಈಗ ಖೋತಾನಿರ್ಣಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು, ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಏನೇನು ಕ್ರಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕಕ್ಷಾಸಾಲದೇಚಿಡ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅದಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ, ನಾನು ಯಾವ ರೀತಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು? ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಸುಮಾರು 1-1½ ಘಂಟೆಕಾಲ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇನಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಈ ದಿವ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿಕೊಡಿ. ನನಗಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಡಮೆ ಜನ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ, ಕಾರಾವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಕಾರಾವಕಾಶ ಕಡಮೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮತಃ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಾನ್ಸ್‌ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ರೀತಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ವಾದ ಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಷ್ಟು ಜನರಿಗೂ ಯಾವರೀತಿ ಕಾಲವನ್ನು ಹಂಚಬೇಕೆಂಬುದು.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಆದಳೇ ಪಕ್ಷದವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದರೆ, ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದೇ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕಳೆಯುವುದು ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲ.

\*ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ.—ತಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ 6-7 ಘಂಟೆಗೆ ಖೋತಾನಿರ್ಣಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆವು. ತಾವು ಯಾರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚಾನ್ಸ್‌ ಕೊಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಈಗ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏಲ್ವಾ ಕಟ್ ಮೋಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ದಿವಸವೇ ಪಾಸ್‌ ಮಾಡಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೂ ಪಾಸ್‌ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಶಕ್ತವೇ? ರೂಲ್ಸ್‌ ಆಫ್‌ ಪ್ರೊಸೀಜರ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಇದೆಯೋ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೂ ಪಾಸ್‌ಮಾಡಿ ಬಿಡಿ ಎಂದು ನಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಮಾತು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಆದಳೇ ಪಕ್ಷದವರೂ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆತು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇಪ್ಪಿಪ್ಪು ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ನನಗೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

Sri G. N. PUTTANNA.—We will be thankful and grateful to you if you can make such arrangements and we are willing to follow your instructions. I want justice to be done. Let the Whip of the Congress Party and the Leader of the Opposition sit together and give a list instead of simply wasting our time and making us wait only to be baffled in the end. I do not like this kind of attitude and treatment to be given to us. Give us the list, we will obey.

Mr. SPEAKER.—Who is to give the list?

Sri G. N. PUTTANNA.—You can call for a list from both the parties.

Mr. SPEAKER.—Here the Hon'ble Member is making a mistake. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇಂತ್ರಿಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕೇ ಎನಾ ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬೇಕು.

\*ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಐದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ನಡೆಯುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಸಂಭವ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅವರ ಕಡೆಯವರೂ ನಾವೂ ಸೇರಿ ಈಗ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೂರು ಘಂಟೆಗೆ ಅವರೂ ಬರಲಿ, ನಾವೂ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಪಿ. ಎಸ್. ಪಿ. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಲಿಸ್ಟ್‌ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದೇವೆ.



Mr. SPEAKER.—That should be with reference to the time available. I find that members are complaining to me that they are not given a chance to speak. I do not want to take the blame. If the blame has got to be taken, it must be taken by the parties themselves.

\*ಶ್ರೀ ಎ. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪುರ).—ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಲಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ಕಡೆಯವರೂ ಲಸ್ಟ್ ಕೊಡಬಹುದು. ಅದಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಹೌದು ಅದಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದರೆ ಡಿಬೇಟ್‌ಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ರೂಪ ಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. I don't mind sitting over-time ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಸಹಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಚ್ಚಿತ್ತಯಾರುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

Sri A. V. NARASIMHA REDDY (Bangalore South).—You may fix the time for various Demands.

Mr. SPEAKER.—It is one full day for this demand and it is not to be postponed at all.

\*Sri C. M. ARUMUGHAM (Kolar Gold Fields).—Sir, I would suggest that you adjourn the House for 15 minutes. We will discuss among ourselves and give you a list of members who will speak from the Opposition side.

Mr. SPEAKER.—Before I do that, I suggest that we shall start the discussion. At three o'clock we shall adjourn. Then you can all meet and decide. •

Sri K. KENCHAPPA.—There may not be agreement.

Mr. SPEAKER.—That is the mistake that the parties are making. Behind the curtain there should be good relationship between the parties. That will go a long way to adjust the debate. In such matters the parties should sit together and decide; for that you must have very good relationship behind the curtain. The Leaders of the parties should sit together and decide.

Sri J. B. MALLARADHYA (Nanjangud).—Sir, I rise to speak a few words on Demand No. 17 for a grant of Rs. 3,10,15,000 for the Police Department. At the outset, I have to state that it is rather unfortunate that the Hon'ble the Home Minister took up a strange attitude while replying to the

debate on the general discussion of the Budget, intending to suggest that we on this side of the House were trying to foist unnecessary and false charges against the department as a whole. I wish that attitude had not been taken up by him. We of the Opposition Party are as much interested as the Home Minister himself in trying to see that the morale of the police force in Mysore State is kept up at a very high level. We have nothing personal against the Home Minister or the officers of the Department. It is very necessary that I should make a few observations in this connection because the whole trend of the Home Minister's defence on behalf of the Department was to characterise those who spoke against the Department as persons who had nothing else to do but to make false charges. There is absolutely no justification for this attitude whether it be from the members of the Treasury Bench or the opposition.

While talking about this Department I shall refer first to cut motion No. 5 to "discuss the policy of Government regarding appointing retired officers to the highest cadre in the Department." Sir, I have nothing personal against the officer who is at present the Head of the Department. He has a reputation for being one of the most intelligent and highly efficient police officers in the Indian Police Service. At the time he came to Mysore State everybody looked forward to the time when things would shape very well. In fact, in the beginning he did exceedingly well, but there were some complaints, notably one which hurt me much. It seems—I do not know how far it is true—that the Mysore Police Officers were not treated properly by him. That is how the whole trouble began. He seems to be under the impression that the Mysore Police Officers do not come up to the all-India standard. It is this position assumed by the IGP that is at the back of this agitation. I am open to correction. I may be wrong. It seems that he has nothing but contempt for the Police Officers of old Mysore. Sir, I yield to none in my admiration for the efficiency of the Police Force in Mysore State. If



(SRI J. B. MALLARADHYA)

anything is said by anybody against the Police Officers of Mysore State I will be the first to protest against it. This is one complaint I hear about the Head of this Department. I hear that he has done some useful work as the Head of the Police Department ever since he assumed charge of his office.

I understand that the present I.G.P. has prepared a comprehensive Police Manual running to about 1,000 pages, and has sent it to Government. I am told that it is pending before Government for the last three months or more. The Police Manual like any other Manual should be the Bible for the Department. There are many police officers in various District Headquarters and Taluka Headquarters who do not know the rules and what exactly they should do in a particular emergency. I may mention that in a large number of cases the police officers even up to the cadre of A.S.P.s do not know what is their true function and what part they have got to play in a given situation. I do not wish to make any allegation against any officer, but I must say that many of our police officers do not know whether they should take cognisance of a particular offence or not. So a Police Manual is very necessary for their guidance and study.

Another good item of work which is stated to have been done by the present I.G.P. is the revision of the Police Act. My friend Sri Puttaramiah has taken exception to some of the provisions of the Police Act which was framed as far back as 1908 and has complained that it has not been revised. I understand that that Act has been revised by the present I.G.P. My information is that even this is pending with Government for more than six months. Sir, these are the two points which should go to the credit of the present I.G.P.

Another thing for which we on this side of the House have been agitating long is the reorganisation of the Police Force in Mysore State. The Pay Structure Committee set up by the Government of Mysore and the Madhava Rao

Committee which was asked to investigate into the finances of the State have both recommended that there was scope for drastic retrenchment in the Police Force. In fact, it even gave the definite number of police constables that could be retrenched. They said that 600 police constables could be retrenched forthwith and 25 per cent of the police force could be retrenched gradually over a period of five years. I do not know whether the Head of the Police Department or the Secretary to Government, Home Department, has taken any action in that direction.

\*Sri C. M. POONACHA (Minister for Home Affairs and Industries).—May I ask whether this report refers to old Mysore area?

Sri J. B. MALLARADHYA.—Yes. I am not conversant with the conditions obtaining at present in Mysore State, i.e., after re-organisation. If retrenchment was possible for old Mysore, then there should be greater scope because of the heavy budget of the Police Department. It stood at one crore, eleven lakhs and odd on 1st October 1956, i.e., prior to the re-organisation of States. And today it is three crores, nine lakhs and odd. There is obviously scope for retrenchment without question.

In this connection, I should like to invite the attention of the Hon'ble House to the fact that in Madras, for every four to six Police Stations, there is a Circle Inspector of Police. So far as Bombay is concerned, for every ten or twelve Stations, there is a Police Inspector. And it is rather unfortunate that in Mysore for every two Police Stations, we have got a Police Inspector. I should like to ask the Hon'ble Home Minister on this very question whether there is not scope for retrenchment and whether there is any need for having the cadre of Assistant Superintendents of Police and a Police Inspector for each Taluk. Whether it is important from the point of view of greater efficiency or otherwise, I should like to suggest either you adopt the scheme of Circle Inspectors of Police to be in charge of two or three taluks or you abolish these Assistant Superintendents of Police. They are a fifth wheel in

the coach and serve no useful purpose. I am not one of those who say that they should be retrenched immediately and sent home. Either have Circle Inspectors of Police or see that something is done about the Assistant Superintendents of Police. In reorganising the Police force, you should keep this matter in mind as an inevitable item of retrenchment and I hope that the present Secretary of the Home Department will kindly bear these things in mind and see that retrenchment proposals are got through.

I wish to congratulate the Home Minister for changing the head dress of the Policemen in Mysore. It is in keeping with the traditions of Mysore to provide turbans. Though I myself do not very often wear the turban for many reasons, it is a very attractive head dress. Persons who wear turbans, though they may otherwise look unrepresentable, will be attractive with this head gear. I only wish that the red streaks were not there as they are in the nature of danger signals. There is one thing in this turban. It is made of pith. Supposing it gets dirty, what is the means you adopt to get it cleaned? It was very imaginative of the Minister for Home to respect Mysore tradition in sanctioning the use of turbans and I do hope that the police officials would now use their heads more and more for the benefit of the department and the public alike.

Next coming to the Police Constables and Daffedars' scale of salaries and the number of illiterate Police Constables, I should like to say something. At the time of Budget discussion, I mentioned that with the scale of salaries you are giving, you cannot expect our police force to be very honest and very much devoted to their work. How can you expect greater standards of efficiency? I suggest that you reduce the police force and give them a higher scale of pay or salary by recruiting people of SSLC standard. I see that the number of illiterate constables is not very much reduced. From what I see from the old report, there were five to six hundred illiterate constables. After integration it must be much more. There are, I hear in integrated areas some police

L.A.

constables who know neither English nor Kannada. With such people, how can you expect police administration to be better? I should like to suggest that you take a bold step by giving them compensation and retiring them and recruiting proper type of people in their places. Government should adopt a bold policy in this matter.

Some time ago I saw from a report of the Department that Station Vigilance Committees had been formed in the Bangalore Corporation area and in various other taluk headquarters. The Department is now silent in regard to the work done by the Vigilance Committees. I feel that in a democratic set-up where you want the assistance and the co-operation of the public, such committees would be of very great value. I suggest that you revise this scheme if it has gone defunct. It will be worthwhile to revive that scheme. Particularly in the City of Bangalore, there must be what is called a Vice-Squad. Not WISE, but VICE. There was one such Squad which was intended to put down immoral traffic and a lot of unhealthy activity that was going on in hotels. I do not know why this squad was removed. Is it because that such activity has been effectively put down? In very important hotels nefarious activities are going on. That squad has done very effective work and there is much more to be done by such a squad.

And then, Sir, in regard to this retrenchment I would like to suggest that in each department, and more so in the Police Department, you should have a departmental committee to study the working of the department. Beyond that I am also suggesting some reorganising and the abolition of some posts. This question can be considered by the committee in relation to the workload and various other factors. I therefore suggest that it is much better that a committee is set up.

In regard to the percentage of crime detection and results of cases launched in courts, I see that there is a drop to the extent of ten per cent in the number of cases convicted out of the cases launched in the courts. In the whole of the reorganised State, it was 40.6 for

(SRI J. B. MALLARADHYA)

1955-56 and it is only 35 per cent now. I am open to correction. But the figures show that the number of cases that ended in conviction has gone down by ten per cent. So far as detection is concerned, I think that also shows a poor performance particularly after integration.

Then there is one other matter which is very important from the point of view of the Police force. I refer to the question of allocation and inter-state seniority in the cadre of IPS officers. With the re-organisation of the State, only 2½ districts of Hyderabad and four districts of Bombay were transferred to Mysore. In the normal course two or three D.S.P.s from Hyderabad and four D.S.P.s from Bombay with one or two in addition should have been taken. But what I find is quite staggering.

Sri C. M. POONACHA.—Hon'ble Member must remember, Sir, that the allocation of officers is done on population basis. They were first worked out on population basis and formally determined in proportion. That is how we got those officers.

Sri J. B. MALLARADHYA.—At the time of the inter-State Ministerial conference . . . .

Mr. SPEAKER.—Am I to understand that the Hon'ble Member is going to make remarks in respect of old Mysore Officers?

Sri J. B. MALLARADHYA.—Present State, Sir. I am covering the entire new State. At the time of the Inter-State Ministers' conference, it was decided that Mysore should get a quota of 15 per cent, that the new Andhra Pradesh should get 60 per cent and that Bombay should get 25 per cent. I should like to know whether the number of officers transferred from the Hyderabad and Bombay and other areas is equal to the proportion which was agreed upon in the Inter-State Ministers Conference. I can definitely say "no". It is far in excess. Why did the Government of Mysore agree to take more than the required number of officers? As against three Police DSPs from Hyderabad and four from Bombay, we

have got as many as one D.I.G. of Police and ten DSPs from Bombay and seven senior IPs with one DIG from Hyderabad. This is certainly out of all proportion to the needs of the situation and at any rate very much in excess of what was decided at the highest level after discussion and deliberation.

Sri C. M. POONACHA.—What about the Headquarters' share? You are making mention of only the Districts' share. Apart from the districts, we have the headquarters' share. All these also should be taken note of.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I mentioned, as a whole, the quota for the State. I have not got sufficient details to show by districts. This much I can say that we have taken a quota far in excess of the number agreed upon. You may kindly make a check and disprove the facts put forward by me. Why I am saying this is—most of these officers from Hyderabad—I have nothing against these officers. I would be the first to do justice to my friends who come from the integrating areas. But in trying to do justice to one set of people who come from the integrating areas, injustice to officers who are already in this place should not be done. I am not implying that you must do justice to officers of the Mysore State only at the expense of officers who are coming from the integrating areas. If there is anybody who wants to do justice to the officers coming from the integrating areas, I will be one with them. Let there be no misunderstanding about it. A large majority, except one, of the officers who have come from Hyderabad are all persons belonging to a particular community and the majority of them are emergency recruits. I want the Government to kindly bear this in mind. This is a matter of life and death to those who are serving in Mysore for more than 15 to 20 years. Notwithstanding their age, being emergency recruits, they have all been placed above the officers who have put in 15 to 20 years of service in old Mysore.

One other thing I want to mention is that they neither know Kannada nor do they know local conditions. No wonder they are not in a position to get in touch with the local people and find

out remedies for detecting cases and efficiency would as a result suffer.

In regard to the inter-State seniority list one thing I wish to mention is that Government of India as far back as 1st November 1956 fixed the inter-State seniority of officers, long before integration, taking the year of allocation or allotment as the basis for fixing seniority and that basis for fixing seniority was not applied uniformly to all the States and all the services. They made a distinction between the IPS, IAS and other services. They applied a different rule—the year of allotment—to the other all-India services, but this was not applied to the IPS and IAS services. In what manner this worked as hardship, I will tell you presently.

I will present two cases that would make matters very clear. One of the officers, who passed the competitive examination in 1948, actually entered service in 1951 and he has been given the year of allotment as 1949. But in 1949, he had never entered service. He never reported to duty in that year. He actually entered in the year 1950 and this officer has been given the year of allotment as 1949 in the I.P.S. He is placed above all the officers whose year of allotment has been given as 1949. This beats the record of justice or injustice. He could as well have been given the year of allotment in the year he was studying in the college, long before he ever dreamt of entering into the police service. I do not know how the Home Minister or the Government of India could ever think of doing such a thing. The Home Minister may turn round and say that after all these are All-India services and the State Government could not do anything. I know that argument. I have been an I.A.S. officer myself. But I should point out that at the time the senior posts were being sanctioned, our own Ministers came in the way of sanctioning more posts. At the time they wanted these posts, they fought for it. These all-India rules are after all man-made and if this Government had asserted, they could have got more posts. Here is the case of a man who had not even entered the service, who joined the service in the year 1950, being given the

year of allotment as 1949. I do not wish to mention names.

**Mr. SPEAKER.**—You are not allowed to mention names.

**Sri J. B. MALLARADHYA**—This officer has been placed above all officers who have been given the year of allotment as 1949. That means you are giving an unfair advantage to that officer. For nearly 15 years, he will be senior to everybody who has served the Mysore State. Please examine this aspect. How could you ever expect all the officers who are below him to work with any kind of energy or devotion; how can you expect any devoted, loyal or efficient work from them? There are a number of cases of this kind. I am giving one case, which is most anomalous and is not understandable at all. I do not believe that any rule should be so fantastic as to give such an unfair advantage to a man.

In fixing the seniority, the Government have allowed the rules to operate to the greatest disadvantage of some of the officers. In the case of officers from Bombay and Hyderabad, Government have taken into consideration the full service put in by these officers as Assistant Superintendents of Police. In the case of Mysore officers, Government have taken 50% of the service put in by them. Even an officer in Mysore having put in a service of 10 years as A.S.P., for purposes of calculating seniority, would have only five years whereas an officer coming from Bombay or Hyderabad has been given all the service put in as A.S.P. Where is the justice? I am not here to plead for any one officer.

**Sri C. M. POONACHA.**—This is a fact which has happened prior to integration. You are aware of it.

**Sri J. B. MALLARADHYA.**—I want the Government to take it up at the highest level and see that justice is done. In the interest of the administration of Police, in the interest of securing satisfaction to the people, I think it is a matter which you should take up at the highest level.

Here is another case. Even though an officer has not served in the Police Department he might have worked in a factory or in the Labour Department, even the service he rendered outside

(SRI J. B. MALLARADHYA)

the Police Department is taken into consideration in respect of officers coming from the integrated areas by giving them the benefit as A.S.Ps, whereas in the cases of Mysore officers, you cut away 50% of their service, merely on the ground that the officers from Bombay and Hyderabad were drawing higher salaries. We all know that Hyderabad Government paid large salaries to their officers. You know, the Mysore officers, excepting the IPS and IAS, were drawing very low scale. If you take salary into consideration, it would result in unfairness. You must take the duties discharged and the responsibilities devolving upon the officers into consideration. It would work as a severe hardship, if only salary is taken into consideration.

Here is another case of an officer who has not put in even six years being promoted as D.I.G. and placed over other officers, who were for some time past expecting to be D.I.Gs any day. This is very unfortunate. Officers who were confirmed in 1952 have been placed below officers who were recruited for the first time in 1952. Officers of the Mysore Services who were confirmed in 1952 have been placed below officers who were recruited in that year. What I am placing before the House are hard facts. It is very unfortunate that such things should happen. All these have happened because the year of allotment has been taken into consideration.

Some time ago, before the question of seniority was fixed, if I remember aright, there was a conference of Chief Secretaries at Delhi and there they evolved a principle which accepted continuous officiating service in a particular job coupled with seniority, the salary that a person draws, the duties that he performs and the responsibilities that he has to shoulder as considerations which should determine seniority. This was the basis that was fixed at that conference of Chief Secretaries of various Governments. I want to know why this was not adhered to in respect of the other All-India services. These principles have

guided the determination of seniority in respect of I.P.S. alone. I shall come to I.A.S. when the General Administration comes before the House for discussion. When the Mysore Officers went over to the All-India Railway Service, the Mysore Government put up a valiant fight and ultimately they succeeded in restoring the seniority of the Mysore Officers who were transferred to the Railway Department of the Government of India. On that analogy I should like the Home Minister to fight on behalf of the officers of the Police Department and see that justice is done to them.

There are two other matters which I would like to refer to. This is just to relieve the monotony of the discussion. When I was with his Highness the Governor, a reference was made with regard to the setting up of an expert committee to examine and improve the standard of the Music Symphony and the technique of the Mysore Government Orchestra.

Sri C. M. POONACHA.—You are trying to strike a good note.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I want to know whether that expert committee has prepared a report and submitted it to the Government. Is it consigned to the waste paper basket or is it receiving the attention of the Government? That is a fairly important matter. Mr. Bunker the American Ambassador in India came here recently and I happened to go around with him in the car in the Cubbon Park on the day when there was a band. He was not very much satisfied with the orchestral music that was provided that evening. That was rather unfortunate. My connection with the Palace reminded me of the committee that was to be set up in this behalf. I will be grateful if this matter received the attention of the Government.

There is another unfortunate thing about Mysore. There are some horses which provide amounted display on all important occasions like the Republic Day or the Independence Day or when distinguished visitors are entertained. All the horses are old or three-legged. I was associated with



the military for a long time. We used to be proud of horses in the Mysore Lancers and the Mysore Horse Units. I do not know whether there is anybody now who has got a fancy for good horses and whether any police officer knows how to ride. I am sure the Minister for Home knows how to ride because I have heard about it. There are three-legged horses. You do not eliminate them. Many are dead and you do not replace them and still you expect distinguished visitors to come and watch when you provide mounted display on horses. This does not redound to the credit or fair name of Mysore. People coming from villages will be delighted to see such a performance. So, any expenditure that may be required for purchasing good horses that will give a good performance will receive support from this side of the House at any rate.

There is one final matter to which I would like to refer, and that is about the Anti-Corruption Department. You post officers of a particular denomination to that Department and the feeling in the districts is that this Anti-Corruption Department will take note of the lapses of people of a particular complexion. I do not wish to make any more detailed statement. It is better that there is adequate representation for all communities. Talent is not lacking in all communities or all shades of opinion. You must see that you do not flood the Department with people of a particular community. In fact, very important cases are ignored and very flimsy cases are made much of. That is the kind of feeling that is left in the minds of some people. If there are any officers who can be entrusted with the work of investigation, I would exclude the policemen from that category, but unfortunately that system has come to stay and there is no State in India which has not got police officers in-charge of anti-corruption. It is lucky that we have got some persons at the top in this Department who are known for honesty and integrity. So, I would once again urge that when you post officers to that department, it is better that social justice is done. I do not

want to use any other expression. When you actually make investigations through the Anti-Corruption Department there is a feeling that the police officers deny opportunities to the accused to be fully represented and to explain themselves. There should be no room for such a kind of allegation against a Department which is there to act as a corrective against the malpractices of the officers in various Departments. In fact, it is a question of prestige for the Department that a fair chance is given to every accused. In this connection, I should like once again to refer to the attitude taken up by the Hon'ble the Home Minister in replying to the debate on the general discussion of the Budget. Please remember that we on this side of the House yield to none in seeing that the morale of the police force in a democracy is maintained at the highest level. If you want co-operation, it is always there, but please do not characterise the entire Opposition as a kind of people who have no other business except to make reckless allegations. In fact, all the unpleasantness would have been avoided if the Home Minister did not take the trouble of making a lengthy statement about Muniamma's affair but had merely stated on behalf of the Government that they have satisfied themselves that there was nothing about it. It was only the lengthy statement that provoked us. Once again I wish to say that the points mentioned by me may kindly be taken note of and action taken to prevent some of the irregularities. I would only refer to inadequate detection and the very small percentage of conviction in a number of cases that are launched. In a number of instances very heinous cases are not detected. Then there is inefficiency. Once again I should like to mention that we have nothing against the Inspector-General of Police. In fact, he is a man who is well known for his honesty and integrity, but the only thing is that all this trouble in Mysore began because of the bad treatment given to our officers. Let him not belittle the importance and efficiency of our officers and let him not try to paint in tar the fair name of our

(SRI J. B. MALLARADHYA)

officers. If he does that, he cannot remain here for long and he should not be allowed to continue. With these few words, I conclude.

AN HON'BLE MEMBER.—I want to elicit some information from the Hon'ble Member Sri Mallaradhyia.

Mr. SPEAKER.—That cannot be done. The House will now rise and meet after half-an-hour.

*The House adjourned for Lunch at Three of the Clock and re-assembled at Thirty-five Minutes past Three of the Clock.*

[Mr. SPEAKER in the Chair]

\*ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್ (ತೀರ್ಥ ಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ನಾನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಡ್ಡೆಟ್ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಬಹಳ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆಯಾದಂಥ ಒಂದು ಖಾತೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹ ಅವರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಖಾತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದು ಎಷ್ಟು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಈಗ ಇಲ್ಲರತ್ತಕ್ಕೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಬಹುದೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಕಾರಣವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟಹೆಸರು ಬರುವುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 95 ಜನ ಒಳ್ಳೆಯವರಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಕಡ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನ ಮಾತ್ರ ದುಷ್ಟರಿರಬಹುದು, ತೊಂದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರಿ

ದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಆಡಳಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈಗ ಬರತಕ್ಕ ಟೀಕೆಪ್ರಣಿಗಳು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟು ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಜನರು ಆದರಿಂದ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ, ಸಮಾಧಾನ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಇತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸ್ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಸುಖರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸುಖರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು, ಆಗ ಇದ್ದಂಥ ಆಡಳಿತ ನೀತಿ, ಆಗ ಇದ್ದಂಥ ಒಂದು ಪರಂಪರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಬರೀ ಪೋಲೀಸ್ ರಾಜ್ಯ ವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಸುಖರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವವರೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಭಯಪಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕೂಡರೆ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಗಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಭಿಮಾನವುಂಟಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು, ಪೋಲೀಸಿನವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಒಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಪದ್ವಾಂಧವರು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಮಾನಜನಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ನನ್ನಿಂದ ಏನು ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇರಬೇಕು. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗತಕ್ಕ, ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಮಾಡತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಪಡೆ ಆಗಬೇಕು. ಭಯಪಡತಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಬಾರದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಶಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಚಿಂಪೆಚೇಷ್ ಆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಒಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅಧಿಕಾರದ ಒಂದು ದರ್ಜೆ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸಾರಾಯಿ ತಯಾರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು, ಅನೇಕ ಖೂನಿಗಳು ಆಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು, ದರೋಡೆಗಳು ಆಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು, ಕಳ್ಳತನಗಳು ಆಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡಿದರೆ, ಇವು ಪೋಲೀಸಿನವರ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವ ಬದಲು, ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಹಣದ ಒಂದು ಆಶೆ, ಹಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ ಇದ್ದಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕೂಡ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿ, ಚಿಂಪೆಚೇಷ್‌ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅದು ಇಷ್ಟು ಕಾಳಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ಯಾಟ್‌ಲೈಟ್ ಯಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು, ಅವನ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯ ಸರಿಯಾದುದೇ, ಅವನ ಪರಿಸರ ನಾಲಟಿ ಹೇಗಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ, ಶಕ್ತನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಈ ಇಲಾಖೆಯ ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ಪಾಲಿಸಿ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನನ್ನಾಗಲಿ, ಒಬ್ಬ ದಫೇದಾರನನ್ನಾಗಲಿ, ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳ ದಕ್ಷತೆ ಅವರ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕೆಳದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳು ಕಡಮೆ ಇವೆ. ಅವರ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಟ್ಟವೂ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರತಕ್ಕಂಥವನು ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ವಿದ್ಯಾ ಅರ್ಹತೆ ಉಳ್ಳವನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಳದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇರಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಳ್ಳೆಯ ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ಪಾಲಿಸಿ ಇರಬೇಕು. ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ಸರಿಯಾಗಿರದೆ, ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಜನಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿದರೆ ಇಲಾಖೆ ಇಂಪ್ರೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಮೆಂಟ್ ಸರಿಪಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುಖ ಸಿಕ್ಕುವಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೌಕರರ ಸಂಬಳಸಾರಿಗೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು, ವಿದ್ಯೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು; ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತುರಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಸ್ಟೇಷಿತರಾದ ಮಲ್ಯಾರಾಧ್ಯರು ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ರುಮಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜವಾದ ಒಂದು ಕಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಗೆಯುವಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ನೂಕು. ಅಂದಮೇಲೆ, ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಪೊಲೀಸಿನವರು ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ, ಎತ್ತರವಾಗಿ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು. ಈ ತರಹ ಪೊಲೀಸಿನವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಾನೇ, ಜನಗಳಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನ ಉಂಟಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೌರವವನ್ನು ತರುವಂಥ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆ ಇರಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪೊಲೀಸಿನವರ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅವೇಶ ಭರಿತರಾಗಿ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪೊಲೀಸಿನವರ

ದಕ್ಷತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾಧಾನ, ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿರಬಹುದು. ನಾನು ನಮ್ಮ ದಿಸ್ತ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಬಂದುವು. ಅಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಭಟ್ಟ ಸಾರಾಯಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕರ ಪಕ್ಷೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಾನು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಹುಶಃ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಏನು ಆಯಿತು. ನನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲ್ಲ” ಎಂದು. ಒಬ್ಬ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಹಾಗಾದರೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದಳಿತೆಂದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಿಲ್ಲಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಿ, ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆನರು ಬರಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಿವೆಂಷನ್ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ಮದರ್ ಕೇಸೂ ಆಗದಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಳ್ಳತನ, ದರೋಡೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಿವೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾವು ತಮ್ಮ C.I.D ಯನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ : ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನವಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ತಕ್ಷಣ ಇದರ ಪತ್ತೆಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಪೊಲೀಸಿನವರು ಬಹಳ ಮೆಹನತ್ತಿನಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದರೇ ಈ ಕಳ್ಳತನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಕಳ್ಳರ ಮೇಲೆ ವಾಚ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಕಳ್ಳತನಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆಗತಕ್ಕಂಥ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ C.I.D. ಯವರು ಅರ್ಚ್ ಆಗಿ, ಕಳ್ಳರು ಯಾರ್ಯಾರಿದ್ದಾರೋ, ಅವರುಗಳ ಗುಂಪುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಂಡ್-ಅಪ್ ಮಾಡಿ, ಈ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಮಲ್ಯಾರಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಮೋಷನ್ ಮತ್ತು ರಿಕ್ಯೂಟಿಂಗಿನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರರ್ ಮಿಸ್ಟರ್ ಅವರ ಕಾನ್ಸಿಟಿಯುಯಿಲ್ಲ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್)

ರಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಂಥಾ ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಮಾಡಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವನೇ ಮಾಡಲ ಬೇರೆ ಯಾವ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಗೂ ಗಮನ ಕೊಡದೆ, ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಂದರೆ ಕಮ್ಯುನರ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ನೀತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಯಾರೂ ಇಂಟರ್ ಫೀಯರ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಯಾರಿಗೋ ಫೇವರ್ ತೋರಿಸಿದರೆ, ಆವರಿಗೆ ಫೇವರ್ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಮಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ತೋರಿ ಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸ ತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾವು ನ್ಯಾಯ ವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ಜನ ಗಳಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು. ಜನಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ನವರು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿರಬೇಕು, ಗೌಡ್ಸಗಳಾಗಿರ ಬೇಕು. ಈ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*ಶ್ರೀ ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟಿ (ಕುಂದಾಪುರ).— ಸ್ವಾಮಿ, ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾರ್ಕರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ದುರ ದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಮಾನ್ಯಗೃಹಸಚಿವರು ನಮ್ಮದು ಮಂಗೆ ಮುಷ್ಟಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹನೆಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಬನಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಣು ತ್ತದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಜನ ರಿಗೆ ಬೇಕು. ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡು ವಾಗ ಜನ ಒಂದುಕಡೆ, ಖಾತೆ ಒಂದುಕಡೆ, ಹೀಗೆ ಎರಡು ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕಳೆದ 11 ವರ್ಷದಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದನಂತರ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕೆಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆಯೋ—ನನ್ನ ಅನುಭವ ಹೇಳ ಬೇಕಾದರೆ, ಏಕೆಂದರೆ—ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚೆಯೂ ನಾನು ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಈಗ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟಿ.—ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆ ಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ನೋಡುವಾಗ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ, ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವಾಗ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು. ನನಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದೆ. ಆ ಖಾತೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಈ ಖಾತೆ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಮುನಿ ಯಮ್ಮನ ಭೂತ ಬಂತು ಎಂದಲ್ಲ,—ಅದು ಒಂದು ಸಿಂಟಂ. ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಇಂಥಾ ವಿಷಯ ಗಳು ಇವೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ವಿಷಯ ಮೂರು ಸಲ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟಿ.—ಆ ವಿಷಯ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆನೆಂದರೆ, ಇವತ್ತಿಗೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಸ್ವರೂಪದ ಹೆಂಗೆ ಸರು, ಮಕ್ಕಳು ನಿರ್ಬಲರು, ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಪೇಷನ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೇ ? ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ? ಪೋಲೀಸಿನವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಎಂದು ನೋಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುರ್ಬಲರಾದ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ನವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಇದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ. 1947ನೆಯ ಇಸ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಅವರ ಆಚರಣೆ ನೋಡಿದರೆ, ನಾನು ಮುಂಚೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವಿದೆಯೇ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಇದ್ದಾರೋ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಔಪದಿ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನೊಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಎನ್ನುವ ಮೋಹದ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆಳುವ ಪಕ್ಷ ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಬಹಳ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಲಂಚಗೂಳಿತನ ಹೋಗಲ, ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲ, ಗೃಹಪಾಲ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ವರ್ಷ ದೊಳಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ನಮಗಿಲ್ಲಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದು ಇದ್ದರೆ ಜನತೆಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೆಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮುನಿಯಮ್ಮ ಒಬ್ಬರೇ ಏಕೆ ? ಅಂಥಾ ನೂರಾರೂ ಮುನಿಯಮ್ಮನವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬಡ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ. ರೆಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಬಹಳ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ, ರೆಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಪ್ರಕಾರ 800—900 ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ದಸ್ತಖ್ತ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಆಗದೆ ನಿರಕ್ಷರ ಕುಚ್ಚಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿ ಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿ ಯಾರು ? ಜನತೆಗೆ ಏನು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ? ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇರುವುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವವನು ನಾನು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಪೋಲೀಸ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನತೆಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟು ವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಸಂತೋಷ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರೆಕ್ರೂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲ ಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ S.S.L.C. ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆನೆಂದರೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಸಂಬಳದ ಮಟ್ಟ 30 ರೂಪಾಯಿನಿಂದ 40 ರೂಪಾಯಿನವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಒಬ್ಬ

ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಆಣೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 60 ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು. ಪೊಲೀಸ್‌ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ 30- $\frac{1}{2}$ -40 ಇಪ್ಪರೂಳಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಮಹೆಯಾನ 40 ರೂಪಾಯಿ ನ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ರಿಟೈರ್ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಯಾವ ತರಹ ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕು? ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮೋಷನ್ನಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ 1:30 ರೇಷಿಯೋ ಇದೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿ ಆದರೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಪೊಲೀಸಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವಾಗ ಐ.ಪಿ.ಸಿ.ಗೆ 3 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ! ಯಾವ ರೀತಿ ರೇಷಿಯೋ ಇದು? ಹೀಗಾದರೆ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಐ.ಪಿ.ಸಿ. ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಯಾವ ಆಫೀಸರು ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ? ಅಷ್ಟು ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಾಭ್ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಮಿನಿಮಮ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಇಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥನಿಗೂ 100 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಲೋಯರ್ ಗ್ರೇಡ್ ಕ್ಲಾಕ್ಸ್‌ಗೆ ಅಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇರುವಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಾಗ, ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಲು ಏ ತಕ್ಕ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ? ಪೊಲೀಸನು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೊಲೀಸನು ಖಾತೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಖಾತೆ; ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು; ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಕಾಪಾಡುವವರು ಪೊಲೀಸಿನವರು; ಅವರಿಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ; ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿ ನಾವಾಗಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ನ್ಯಾಯಿಲ್ಲ; ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಹೆಚ್ಚಬಹುದು. ಅವರು ಇಡೀ ಗ್ರಾಮದ ತಳಹದಿಯಂತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ತಳಹದಿ ಕುಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸನು ಇಲಾಖೆಯ ತಳಹದಿ ಪೊಲೀಸನು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಚೂರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ರೂ 30- $\frac{1}{2}$ -40 ಗ್ರೇಡ್ ಏನಿದೆ ಅದೇ ಮೈನೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ; ಯೂನಿಫಾರಂ ಆಲೋಯನ್ 2 ರೂಪಾಯಿದೆ. ಹೆಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ ರೂ 50-2-60 ಗ್ರೇಡ್ ಇದೆ; ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್‌ಗೆ 80-150 ಇದ್ದು ದನ್ನು ರೂ 80-200. ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಮತ್ತು ಹೆಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಕೆಳಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು—ಹೆಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನನ್ನು ಚಪ್ಪಾನಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ನೋಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ, ಫಾರಿಸ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಯ ಫಾರಿಸ್ಟ್‌ರುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. IV ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಓದಿರುವ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು

L.A.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ. ಪೊಲೀಸನು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಏನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ! ಫಾರಿಸ್ಟ್ ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಸಂಬಳ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಯಾವರೀತಿ ನೋಡಿದರೂ ಇಡೀ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗಿಂತ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಸ್ಥಳಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚುವಾದ ಪೊಲೀಸನು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಮತ್ತು ಹೆಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಲ್ಲ? ಇದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ತಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸ್ವೇಷನ್‌ನಲ್ಲೂ ಲಂಚ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಕಾರಣ. ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ. ಆಗ ಲಂಚ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಮಾಡಬಾರದು, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಕೈವಾಡ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವರಿಗೆ ಅನಮಾಧಾನ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಏರಿಕೆಯೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಅದೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಪೊಲೀಸನು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಮತ್ತು ಹೆಡ್‌ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರಿಗಿರುವಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇರೆಯವರು ಯಾರಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರೂ ಪಾಪ, ಅವರಿಗೆ ಚಪ್ಪಾನಿಗಳಿಗಿಂತ, ಕೂಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಸಂಬಳವಿದೆ. ಇದು ಯಾವರೀತಿ ನೋಡಿದರೂ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು, ಜನರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು. ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ, ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗಂಡಾಂತರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವ ಅನಮಾಧಾನ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪೇ ಕಮಿಷನ್ ಅದರೂ ಮಾಡಿ. ಊರಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರವಿದೆ. ಪೊಲೀಸನು ಇಲಾಖೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು. ಸಿಟಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಿ. ಸಂಬಳ ಕಡಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಲಂಚ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು, ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಸಮಾಜವಾದಿ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಪರಮಾವಧಿ ಸಂಬಳಕ್ಕೂ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಬಳಕ್ಕೂ 30ರ ಪೈಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬಾರದು. 1:30 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. 1:30 ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡ. ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಸಂಬಳ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿ ಪೊಲೀಸನು ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರ ಸಂಬಳ ಏರಿಸಿ. ಈ ದಿನದ ಅನಾಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಶಾನ ನಿರೋಧದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಸು ಕೂಡ ಚಿಕಾಗೋ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ. ಮಂಗಳ



(ಶ್ರೀ ಎ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟಿ)

ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾನ ನಿರೋಧದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೇಸಾ ದರೆ ಯಾರೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಚೂರಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೇಸನ್ನು ರುಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ರುಜುವಾ ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಪಾದಿಕೋಶೋಲ್ಕೂ ಎಂದು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

\*ಡಾ|| ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸ (ಪಾನ ಮಂಗಳೂರು).— ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪೋಲೀಸು ದಿವ್ಯಾಂಡನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪೋಲೀಸು ದಿವ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಯಾಗಿದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಂಡರ್ ಫೈರ್ ಎಂಬ ಮಾತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೇಳಬಂದಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಇಂದಿನ ಪಾಸ್ತಿ ತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ, ಇಂದಿನ ಪಾತಾವರಣ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಸೈರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಎಜೆಂಟರಾಗಿದ್ದವರು, ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸೈರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದನಂತರ ನಿಜವಾಗಿ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯವರು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಳೆದ 7 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಾನ ನಿರೋಧ ಕಾನೂನನ್ನೂ ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪೋಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಜನರ ಅಭಿಮಾನ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಿಜವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. Prohibition is a failure. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. The common man's respect for law has completely gone. ಇವತ್ತು ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಅವನ ಧರ್ಮ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರಕಾರ ಕೂಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಧರ್ಮ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪೊಹಿಬಿಷನ್—ಇದು 29 ಪೋಲೀಸ್ ನಲ್ಲ ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ಎಕ್ಸೈಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. 8—State Excise Duty ಯ Demand ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ್ಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಡಾ|| ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸ.—ಪಾನ ನಿರೋಧ ವಿಷಯ ಪೋಲೀಸ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಅಭಿಮಾನ ಕಡೆಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಗೌರವವು ಹೋಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಕಾರ ಪಾಸ್ತಿ ವಾಂಶವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಭ ಸಿಕ್ಕಾಗ ನೂಡನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಪೋಲೀಸಿನವರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಟೀಕೆ ಬರುವ ಕಾರಣ ವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿ

ನವರಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಲಸವೇನೋ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಕೂಡ ಇ ದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಪೋಲೀಸ ದಿಪಾರ್ಷಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಗಡ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿಯ ಮನಃ ಕ್ಲೇಶ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರ ಎಷ್ಟೋವೇಳೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಲ್ಲದ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪೋಲೀಸ ದಿಪಾರ್ಷಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದಕ್ಷರಾದವರು ಇಲ್ಲ, ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ದಿಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ. ಕಳುಹಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ಕೊಟ್ಟು ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಪೋಲೀಸ್ ದಿಪಾರ್ಷಮೆಂಟಿನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ದಿಪಾರ್ಷಮೆಂಟನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ನೂಡನೆ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಎಂಜಿನ್ ವಿಷಯ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ S.S.L.C. educational qualification ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಬಳ ಇರಬೇಕು. ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನಿಗೆ ಒಂದುತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ನಡೆಸುವವಾಗೆ ಸರಕಾರ ಅವನಿಗೆ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮನೆಯ ಅನುಕೂಲ ಎಂದರೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮದ್ರಾಸ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರವನ್ನು 10-15 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಕಷ್ಟವೇನು, ರೋಗ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅನುಕೂಲ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ನೂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ indoor patient ಆಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಪೋಲೀಸಿನವರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಡಾಕ್ಟರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಹಾಗೂ ಔಷಧಿ ಪಡೆಯಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೂ ಹೋಗಿ ಔಷಧಿ ತರುವುದು ಶಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಔಷಧಿ ತಂದು ಕಾಯಿಲೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿವಸ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಪೋಲೀಸ ರೈನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಾಯಿಲೆಯಾದವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ಅವರ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅವರ ದಕ್ಷತೆಗೆ ಕೊರತೆಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು, ಪೊಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು C.I.D. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಂದು ಇದೆ ಈ ಸಿ. ಆರ್. ಡಿ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ತರದ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಆಡಳಿತವು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ತರದ ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ C.I.D.ಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತನಿಖೆಯಾಗಿಲ್ಲ. C.I.D. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ರೀತಿ ಟೀಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಪದ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಡಳಿತ ಮಟ್ಟ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಲು efficient ಆಗಿ ಇದ್ದವರು ಇದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ C.I.D. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೂರು ಕೋಟಿರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟು ಆಪ್ಲೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ಡೆಯ ಬೇಕಾದರೆ, ಜನರು ಸುಖ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ, ದೇಶ ಭದ್ರತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಆಗಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ನಾನು ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಆದರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಧೈರ್ಯವಿದೆ; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಜನರ ಸಹಕಾರ ಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಅವರ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಏಕೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಕೊಡಲು ನಾವು ಸಂತೋಷ ಹಿತ್ತರಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೇಲ್ಮೈಯಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಗುಬ್ಬಿ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ 1958-59ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ರಕ್ಷಣಾ ಖಾತೆಯ ಹಣ ಏನಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ನುಮ್ಮಸು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ನ್ಯೂನತೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ನಾನು ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ 1958-59ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ 3 ಕೋಟಿ 10 ಲಕ್ಷ 15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಗ್ರಾಂಟಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಶೆಟ್ಟರು ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪ ಅಲ್ಪ ಅವರು ಆ ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶ್ರೀ ಬದರಿ ನಾರಾಯಣ್ ಅವರೂ ಸಹ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಆರೀತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ದೇಶವನ್ನು ಸುಭದ್ರವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ದೇಶದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ ನನ್ನ ಮೂವರು ಸ್ನೇಹಿತರು 'ನಕಾರ' ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವರು "Police under fire" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜ. ಪೊಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಕತ್ತಲ ಸೇರಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ, ಜನರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದಿಗೆ ಭಗ್ನ ಬಾರದಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸಿನವರು ನಿರತರಾಗಿರುವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾರ ಒಂದು ಹತೋಟಿಗೂ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನಿಲುವಿದೆ ಇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೋದ ಸಾರಿ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯಾಸುಗಳ ಮೇಲೆ "Police to guard the people" ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ "People to guard the Police" ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಗೃಹಸಚಿವರು ಹೋದ ಸಾರಿ ಈ ಡಿಮಾಂಡನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅವರ ಕೈಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಮುಂದಿನ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆ ಬಂದಾಗ, ಅದರ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾದ ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರು ತುಂಬಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಮರೆತು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನನಗೇನೋ ಗೃಹಸಚಿವರ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ಯಾವ ದ್ವೇಷವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಹಿಡಿದಿರುವ ಖಾತೆ ದಕ್ಷರ ಕೈಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ನಿಜವಾಗಿ ಇನ್ನಾದರೂ ಪೊಲೀಸಿನವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸಚಿವರು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮಮುಖಾಂತರ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಲು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ! ಆ ರೀತಿ ಏಕೆ ದೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದು! ಈಗ "ಇದ್ದುದು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಸಿದ್ಧಪ್ಪನಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಗಾಂಧಿಯ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು, ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಬ್ಬರೇ ಕಾಣಿಸ್ವೇಬರ್‌ನಿಂದ ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ.

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ವರೆಗೂ ಇರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಎಡೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಬಳ ಕಡಮೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೂರೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು, ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಸಲಹೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಹೋಮಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಪೋಲೀಸ್ ಅವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಗೃಹಸಚಿವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟದೆ ಎಂದರೆ ತಳದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ., ಡಿ.ಐ.ಜಿ. ಮತ್ತು ಐ.ಪಿ.ಪಿ. ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೋಯರ್ ಕೇಡರ್‌ಗಳಲ್ಲರ ತಕ್ಕ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗಳು, ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗಳು, ದಫೇದಾರರು, ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ಸ್—ಇವರುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುವ ಗೋಡೆಯಾವ ರೀತಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತದೋ ಆ ರೀತಿ ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅಡಳಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಮಗೆ ಬೆಂಬಲರಾಗಿರುವವರು ನಮ್ಮವರಿಗೋಸ್ಕರ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂಬ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಳಿತ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 50-100 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವವರು ಎಂಟು ಆಣೆ ಅಥವಾ 12 ಆಣೆ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ವಾರನ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಎರಡು ಸಾವಿರ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವವರು ನೂರು-ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅಂಥವರನ್ನು ಬಲಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಾಕಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಲಂಚದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಖಾತೆಯೊಳಗೆ ಲಂಚವಿದೆಯೆಂದು ಸಾರಿದರೆ ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ನಾನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಿಷ್ಣಿ.—ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಹಾಗಾದರೆ ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಆ ಇರಾಜೆ ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಇವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಏನೋ ದಕ್ಷತೆ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು

ಏಕೆ ಹೇಳಬಾರದು? ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಂ ಅವರು ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯನ್ನು tone up ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, rejuvenate ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು revitalise ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ಅಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಮದ್ರಾಸ್ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗ ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಡಿ.ಎ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಬಳದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರುತ್ತದೆ? ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವರೇನಾದರೂ ಲಂಚ ಪಡೆದು ನಿಕ್ಕಕೊಂಡರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮವರು, ನಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಿಲ್ಲಾ ಪೋಲೀಸ್ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಒಂದು ಭದ್ರವಾದ ಅಡಳಿತವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರರ ಪರವಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ, ನಾನು ಕಾನೂನಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂರುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಪತ್ರದಂತೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನೇ ದೂರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ನಿಜ. ಆನೇಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಚಿಲಿಗಾಂ ಬಂತು. ಅದು ಡಿ.ಐ.ಜಿ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ.ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದು. ಒಬ್ಬ ಮೋಡಿಯುಡ್ಲೀಕ್ ಎಂಬುವನು seriously wounded ಎಂಬ ಕೇಸು ಇತ್ತು. ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ಐ.ಪಿ.ಪಿ. ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಗೃಹಸಚಿವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ರಿಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಂತಹವರನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಪೋಲೀಸಿನವರ ತರ್ತವ್ಯ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನು ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಅನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ನಿಮ್ಮ ದರ್ಪವನ್ನು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಬಾವಿಯಿಂದ ನಿರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಆಕೆಯ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಈ ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ದೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇಸು ಏನಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ರಾಮಪುರದ ಟಿ.ಬಿ.ಯಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪುನಃ ಪುನರಾವರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇವತ್ತು ಕೇಸು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ, ಈಗ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಇಷ್ಟೇ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಾಲದು. ಆ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ರುಜುವಾತು ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಯಾರ ಇನ್‌ಫುಯೆನ್ಸ್ ಬಂದರೂ,

ಶ್ರೀ ಎರಣ್ಣಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ವಸಿಲ ಬಾಜಿ ಬಂದರೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿನದ ಕಟುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಮಾನ ರಕ್ಷಣೆ ಆಗತಕ್ಕ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಾಡಬೇಕು, ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಗೃಹಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೊ.ಹಿಬರ್ಷ್ ವಿಚಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಪದೋಷ ಆದಗಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಬದರಿನಾರಾಯಣ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇಣ್ಣೆಕಟ್ಟರಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಲೋಯರ್ ಕೇಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವೇ ಆಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಜನತೆ ಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಜನಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲ, ನಮಗಾಗಿ ಜನ ಇದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಅವ ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್ ಇಣ್ಣೆಕಟ್ಟರು, ದಫೇದಾರರು, ಜಮಾದಾರರು ಎಂದರೆ ಅವರು ಜನರಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೃಗ ಗಳ ಹಾಗೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವವರು. ದನ ಕುರಿ ಕಾಯುವ ಹಾಗೆ, ಜನರನ್ನು ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟರು, ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗಿರತಕ್ಕ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜನರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದ ಲ್ಲಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಂತಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇಣ್ಣೆಕಟ್ಟ ರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೆಳದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವರೆಗೂ ಯಾರು ಎಷ್ಟೇ ಮುಟ್ಟಿನ ಆತ್ಮಚಾರ ನಡೆಸಿ ದರೂ ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಲ್ಲ, ಆರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇಡಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವ ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಿಮ್ಮ ಖಾತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಚಾರ್ಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಜನಗಳಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಹಿಂಸೆ ಕೊಂಡವೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣ ಬೇಕು. ಅವರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು ವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತೇವೆ.

ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು, ಇಣ್ಣೆಕಟ್ಟರು, ಸಬ್ ಇಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟರ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಓವರ್ ಲೋಡ್ ಹಾಕಿ, ಬಸ್ ಪರ್ಟಿಕ್ ಇಲ್ಲದೇ ಬಸ್ ಓಡಿಸತಕ್ಕ ಜನ ಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರು ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದಾ ಚೆಗೆ ಕೇವಲ 20 ಜನಗಳ ಮೇಲೆ. ಪ್ರೈವೇಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳನ್ನು ನೀಸಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. 100ಕ್ಕೆ 50 ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಸ್ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಒಂದು ಬಸ್‌ನಮೇಲೆ 100ಜನ ರನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರು. ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಇದ್ದೂ ಕೂಡ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಇದು ಸುಳ್ಳಾದರೆ, ಚಾರ್ಂಜ್

ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿದರೆ ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ, ಕೇಸ್ ಹಾಕಿದರೆ ಕ್ಯಾನ್ಸ್‌ಲ್ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳು ತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭಯ ಹೋಗ ಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ದಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಳಗಾಗಬಾರದು. ಅದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಹೇಳುವಂತೆ ವಸಿಲ ಬಾಜಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ಮಾನ ಭಂಗ, ದರೋಡೆ, ಖೂನಿ, ಕಳ್ಳತನ, ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಹಾಕತಕ್ಕ ಸುಳ್ಳು ಕೇಸ್ ಇವುಗಳನ್ನು ತಾವು ತಪ್ಪಿಸ ಬೇಕು. ರಾಟೀಸ್‌ಕೇಸ್‌ಗಳು, ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ರಾಟೀಸ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೇಸ್ ಹಾಕುವುದು, ರೀಸಸ್‌ಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಂದು ಕೇಸ್ ಹಾಕುವುದು ಈ ರೀತಿ ಒಬ್ಬ 153 ಸಾವಿರ ಕೇಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ 27 ಸಾವಿರ ಬರೀ ರಾಟೀಸ್, ರೀಸಸ್ ಕೇಸ್‌ಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ದರೋಡೆ ಆಗಿದೆ, ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತಹ ಕಡೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಿಜ, ಒಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇದೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳಹಿನ್ ದ್ದೀರಿ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಯಾರಿಂದ ನೂರಾರು ಖೂನಿ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇತ್ತೋ, ಯಾರಿಂದ ಹೆಂಗಸರ ಮಾನ ಭಂಗ, ದರೋಡೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇತ್ತೋ, ಅಂತಹವರನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟುಕೊಡೆ ದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮದತ್ತುಮಾಡಿ, ಅದಿನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ದಿ. ಎಸ್. ಪಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತೋ, ಅಂತಹ ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಗಳಲ್ಲದೆ ಭಯ ಭೀತಿಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಕೋಪಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುವಾಗ, ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡು ವಾಗ ಅವರ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾ ರಿಗಳಿಗೆ ನೀವು ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಬೇಕು, ದಕ್ಷತೆ ಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡ ತಕ್ಕವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಗೆ ಗೌರವ ಬರುತ್ತದೆ. ವಶೀಲ ಬಾಜಿಯಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ 16 ಪೌಂಡ್ ಮಾಂಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, 12½ ಪೌಂಡ್ ಎಂಬುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎ.ಎಸ್.ಪಿ., ದಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಗಳಾಗಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅಂತಹವರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ವರು ಬರೀ ಪೊಲೀಸ್ ಅಫೀಸ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಯಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಅವರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏನೂ ಸಹಾಯವಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಖ್ಯಾತಿ, ಮರ್ಯಾದೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಲೋಪದೋಷ ತೊಡೆದು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮೂರುಕೋಟಿ ರೂಪಾ ಯಿ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರೂ ಕೈ ಎತ್ತು ತ್ತಾರೆ. ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಬಿಡಿ, ಹಣ ಕೊಡು ವಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸ ತ್ತೇನೆ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

\*ಶ್ರೀ ಎಂ. ದಾನಪ್ಪ (ಹರಪಕಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದುವರೆಗೂ ಈ ನಭಯ ಮಾನ್ಯ ನವನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಎಂಬುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಷು ದೊಡ್ಡ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೂರು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರೆ ಆ ಅಧೀನವರುಗಳು ಅವರ ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಆತ್ಮಚಾರಗಳನ್ನು ಡಿಫೆಂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಒಂದು ಮಂಚಾಲ್ಟಿ ಈ ಇಲಾಖೆಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸ ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಕಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಏನೂ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ದಿವಸ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖಾ ಜನರಿಗೆ ದಕ್ಷತೆಯಿದೆಯೇ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಈಗ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಜನರನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರ ಎತ್ತರ, ಎದೆಯ ಅಳತೆ ಮತ್ತು ಅವರತೂಕ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸದೆ ಯಾರೋ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಯಾರೋ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಕ್ರಮದಿಂದ ಜನರನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Sri A. R. KARISIDDAPPA.—On a point of order Sir. Sri Phadke just now crossed the floor of the House between the Speaker and the member who is on his legs.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He is not in the House now. I did not notice it. There is no point of order.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ದಾನಪ್ಪ.—ಅದಕಾರಣ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಶಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಫೈಟ್, ವೈಟ್ ಮತ್ತು ಚೆಸ್ ಅಳತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಜನರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಅಂಥವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಎರಡನೇಯದಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು S. Is & P. Isಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಜನರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ Police Training Colleges or C.R. Training Schoolsಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏನೋ

ಒಂದೆರಡು ಆಗಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಡ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವನಿಗೆ ಒಂದು ಪೂರಾವರ್ಷದ ಟ್ರೈನಿಂಗನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಐ. ಪಿ. ಸಿ. ಎವಿಡೆನ್ಸ್, ಆಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಜೂರಿಸ್‌ಪ್ರೂಡೆನ್ಸ್, ಪೊಲೀಸ್ ಮಾನ್ಯುಯಲ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವಂಥ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲ.

\*ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಿಷ್ಣ.—ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂಥ ಒಂದು ಪೊಲೀಸ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು C. R. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷರ್ ಇತ್ಯಾದಿಯವರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ದಾನಪ್ಪ.—ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಇವರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ A. S. P., Dy.S.P. ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂಥವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಷನ್ ಇಲಾಖೆಗೂ, ಎಷ್ಟು ಕೇಷನ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂಥವರನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೂ ವರ್ಗಾಯಿಸಿರತಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಥ ಕೇಸ್ ನಡೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಜನರನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡ್ಡಿನಿಸ್ತೀರ್ಷಾ ವಿಚಾರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಬದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಪೊಲೀಸ್ ಗೈಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ನೌಕರ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೂ ಆ ವಿಚಾರಗಳೊಂದೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಗೈಡ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಹೇಗೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಳೆದಿಲ್ಲ. I think, we are lacking in this State. Though there is a Police Training College at Mysore and a C. R. T. at Bidar, and a Curriculum for constables ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ Dy. S. P. D.S.P., all Police Officers and the entire Police Department depend on that guide. It guides the police force in detecting crimes. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಎಂದರೇನೆಂಬುದೂ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಫಾರ್ಮ್‌ಬುಕ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆ



ಯುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ದಾಖಲಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಸ್ ಡೈರಿ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಡೈರಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ನಾನೇ ಛಾರ್ಜ್‌ಫಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡಾವರ್ತಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಅಧೋಗತಿಯುಳ್ಳರನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರೇ ಆರೋಪಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವನು, ನಾನು ಕಲಿತಿರುವುದು ತೆಲುಗುಭಾಷೆ. ನನಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಪ್ಪಿಷ್ಚು ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಗಬಾರದೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ 10-15 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಗುವೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಅರ್ಥವುಗಳು ಈಚಿನ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೆ ಆದೋನಿ, ಆಲೂರು, ರಾಯದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಖೂನಿಕೇಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲೂ ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸಗಳೊಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಇಡೀ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಂಥ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಸಂಭಾವಿತ ಪ್ರಜೆಗಳು; ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್‌ನ ಬಹಳ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನರು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಜನರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅಂಥವರನ್ನೂ ಸಹ ಈ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ನಾನಾ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಅವರು ಅಪೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನೇ ಈ ಇಲಾಖೆ ಬೇರೆ ಜನಗಳಿಗೆಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಆರೋಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಂಥ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಅಂಥದೇಶದಂಥ ಜನರು ಇರುವ ಕಡೆ ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ಪೊಲೀಸಿನವರ ಗತಿ ಏನೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲರನ್ನು ಪೊಲೀಸರ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಬಿನಲ್ಲೂ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಗ್ಯಾಂಭಿಂಗ್, ಕಳ್ಳಭಟೆ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ನಟಾ ಜೂಜು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಂದೂ ವರ್ತಿ ಇಷ್ಟೆಂದು ಒಂದು ಮಾಮೂಲುಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದೆ ಈ ದಿವಸ ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಚೆಲೋ D.S.P.ಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. But the subordinates are not co-operating with him. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ವಿತರಣೆಯಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟಾಫಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುವವರೆಗೂ ಈ ಮಾಮೂಲು ದುಡ್ಡಿನ ವಸೂಲಿಯೊಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಮೇಲರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇನೋ ಜನರಿಗೊಂದು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. But the

staff do not care for the D.S.P. ಅವರ ಆದರವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೈಯುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಡಿಟೆಕ್ಟ್ ಆಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. D.S.P. ಒಬ್ಬರೇ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. I appreciate his boldness and his activities. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ staff'ನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಸಬರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು—ಶಾಸನ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ಅನುಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಇವರ ವರ್ಗಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾರೂ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಇನ್‌ಫುಯೇನ್ಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಂದು ಇನ್‌ಸಿಡೆನ್ಸ್‌ನ್ನು ತಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುತೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರ್ಡರು ಕೇಸನ್ನು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಗಿತ್ತು. To murder one innocent Harijan, the Police Sub-Inspector entered into a conspiracy with some of the people and he took Rs. 5,000 as bribe from the party and that fellow was murdered. ಅಮೇರಿಕಿಯಾರು ಮರ್ಡರು ಮಾಡಿಸಿದರೋ ಅದೇ ಪಾರ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಕಡೆ ಸಂಚನಾಮ ಬರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಬರೆಸುವಾಗ ಅವನು ಉರಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತನೆಂದು ಬರೆಸಿ ನಂತರ ಸೂಯಿಸ್ತೆದು ಎಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರೆಸಿದ್ದಾರೆ. That case was treated as suicide. ಅಮೇರಿಕಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಮತ್ತು ಎ.ಎಸ್.ಪಿ.ಗಳಿಗೂ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡರಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕೇಸಿನ ತಾರೀಖು 17-11-1957. ಈಚೆಗೆ ಐ.ಜಿ.ಪಿ.ಯವರು ಈ ಸ್ಟಾಟನ್ನು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್ ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸಬ್-ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕೈಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಂತಹ ಅನಾಹುತಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪರಮಟ್ಟಿನ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು, ಅವರು ಜೀವನವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಆರೋಪಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪೊಲೀಸರು ಅಫೀಸರುಗಳು ಬಹಳ ವಿಶ್ವವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮೈಸೂರಿನ ಅಫೀಸರುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವಿದೆ. ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಅಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಪೋಸ್ಟು ಮಾಡುವಾಗ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಫೀಸರುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಈ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ just to improve the administration ಎಂದು ಜಬಾಬನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. These officers are accustomed to play some tricks because of the climate. ಈ ಅಫೀಸರುಗಳು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ದಾನಪ್ಪ)

ಇಲ್ಲಿಯ ಹವಾಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಕಲ ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೈಕಳಗಿರುವ ಪೊಲೀಸರು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. They engage the constables to get alcohol from Munirabad or from some other source. ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಇದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಕೂಡದೆಂಬ ನಿಯಮವಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Their duty is only to supply arrack to Officers. ಹೀಗೆ ಅಪೀಸರುಗಳೇ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅಪೀಸರುಗಳನ್ನು ಪೋಸ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಂದ ಕೆಲಸವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಅದೃಶ್ಯವೂ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಫೆಡೊಲು ಕ್ಯಾನ್ಸು ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಿರುಕುಳಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ದಕಾಯಿತಿ, ಮರ್ಡರು ಕೇಸುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಆಗಲು ಇವರೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. They are heinous crimes and they are undetectable cases. Just to please higher officers, ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಿಂದ ಇಂತಹ ಇನ್ನೊಂಕೊಂದ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಕೇಸುಗಳು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ವಾದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. They are innocent people and Harijans. ಫೆಡೊಲು ಕ್ಯಾನ್ಸುಗಳ ಪಂಗಡದವರ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ವಿಧಗಳಿಂದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Cases after cases are like that. ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಪೋಲೀಸನ್ನಿನ ರೇಡು, ಇದರ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸು ರೇಡು ಹಿಗಾಗಿ ಈ ಜನಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಈ ಪಂಗಡ ಅರ್ಧಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಈ ಜನಗಳು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. They are defenceless and voiceless people. They won't approach them; they will not dare to approach them. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ನೂರಾರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇವರುಗಳು ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. I should like to request the Government to give the necessary instructions to the Police Department and to police officers to take precautions to safeguard the interests of the Scheduled Caste people, particularly in the villages. ಹೀಗೆ ಈ ಜನಗಳು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. These

people will approach the Government and so they have got that fear. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಅದಿದ್ದೇ ಅಟವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*Sri R. M. DESAI (Bilgi).—Mr. Speaker, rising to support the demand No. 29-Police, I would like to point out some of the things regarding the police organisation. The police organisation which is to maintain law and order and peace has to gain the confidence of the people also. At this juncture, it may not be possible to attain the same standard which we see in foreign countries. Still, we have to aim high and try to attain such a standard by which they will be able to gain the confidence of the public. The police force is today looked upon with a sort of awe and so they should act in such a manner as to gain the confidence of the public. We have got to make efforts through higher police officers to bring up the morale of the police.

Regarding crime detection, we see that a number of cases are decided against the police which shows that the police people are very indifferent towards crime detection. Their indifference and the consequent increase in the heinous crimes as well as other crimes has given a fillip to some of the criminals with the result that they are not afraid of the police administration. This has made the criminals a sort of bargaining people. Actually we see that in some parts of the country some criminals are striking bargains in respect of heinous crimes, because they know that they are going to be set free with no trouble at all. What is all this due to? If we just have a look into the matter, it will be seen that there is a sort of indifferent attitude on the part of the police officers in the detection of crimes. In order to do away with this sort of indifference, it would be very much better if the Government gives some encouragement to the police officers by giving them accelerated promotion for meritorious service. That will give a fillip to the police officers to be very alert and agile.

Now Sir, looking at some of the inconveniences in the police force, we see that the police officers find great difficulty in securing residing quarters in taluka places and also to their constabulary at the same time. The main idea of keeping the defence force at a certain place and making all the people reside at a particular place—I think the basic idea is that they should be able to collect together in a few minutes time if the bugle is blown. If the personnel is scattered and if they are allowed to remain at different places, even if the bugle is sounded, how is it possible for the people to collect together at a certain place? The basic idea is shattered by not providing proper quarters to the police forces. It is therefore very necessary that residential quarters should be provided for the police people. If heinous crimes are committed it is very difficult for them to communicate with their headquarters and get the necessary help immediately. For some of these things, I think it will not matter even if we spend some more money, but what is necessary is that out-posts should be connected—even apart from the sub-inspectors' places, even out-posts should be connected by telephones. That will conduce to a better management and control of the forces.

Sir, as it was being said by my Hon'ble friend Shri Mallaradhya, the Police Manual should be the Bible of the police force, should be immediately implemented and it should be brought into force, so that it might not be difficult for the police force to observe the manual strictly.

Then Sir, while speaking on the Demand relating to the Police Department, I would like to point out one more important aspect and that is regarding the Home Guards organisation. In Bombay area, we had the Home Guards organisation to the efficient benefit of the police force as well as of the public. It was serving as a sort of liaison between the public and the Police Department. The awe that was created in the public by the police force, I think is being lessened by keeping the Home Guards Organi-

sation because they connect the police, the public and even the Government. The Home Guards Organisation in Bombay Karnataka and the personnel of the Bombay Home Guards was formed by persons drawn from all the sectors of life,—rich and poor, the commercial as well as the educational field. They have vast experience in all the above fields of activity. It was such a homogeneous unit meant to give solid support to the police in the execution of their various duties. I might add here sir, only on account of the Home Guards Organisation, we saved many a critical situation in the Bombay State. To quote here one or two instances, we had the much alarmed postal strike which was threatened. Much in advance, people belonging to the Home Guard organisation were drawn and were given training in handling of telephone lines and exchanges and even they were trained to give telegrams and were kept ready to handle any serious situation if it had arisen. Again in Bombay, when there was the great trouble created by the Maharashtrians and Gujerathis in those troublous times, I think it is the Home Guards who actually stood by the Government and saved our Bombay Assembly on that particular day. It must be said to their credit that they are a set of people who can be expected to stand by at the time of crises and help Government and even the public. So, this Home Guards Organisation which has received only two lakhs from a grant of three crores, is composed of people who are serving in that organisation with a sense of service and a sense of sacrifice. It comes to the aid of Government. It is also our principle at the same time to inculcate disciplined habits in life of villagers. We are opening more and more Rifle Clubs in order to train people in the use of fire arms. This Home Guards Organisation has proved a success in giving the necessary aid; and if they are also given a judicious training in the use of fire arms, they will surely assist the police in the maintenance of law and order and also the people in their day to day activities. I therefore state that not only should the Home Guards

(SRI R. M. DESAI)

organisation be continued and maintained in the Bombay Karnataka area, but it is also my desire that it should be extended to the whole of Mysore State so as to make it an effective instrument to assist the police. Sir, side by side with the Home Guards Organisation in the Bombay Karnataka, we have got another organisation known as the village defence parties. This organisation also is working very efficiently. This organisation has helped discipline to grow among the villagers. These village defence parties are going on in their own way and helping to safeguard villagers' properties particularly at the time of harvest. This village defence party organisation has received only Rs. 16,000 in our budget. I feel that that organisation should be linked to the Home Guards and I am sure that both may become effective instruments which could be expected to assist the police in times of need, and achieve very good results in a very short time.

Sir, speaking of Bijapur District as such, we have got 1,888 Home Guards, out of which 1,222 persons have been well trained in the use of arms and many of the people have been trained in driving vehicles; many have been trained in conducting some of the legal affairs also. If we look at this figure and the expenditure side, I feel that if we make some adequate provision for training, we can easily pick some good stuff from the public which has a sense of sacrifice, and which has really some mind to assist our Government and raise the morale of the Department concerned. I think it is a healthy idea to keep up the Home Guards organisation not only in the Bombay area but also in the Mysore State and make it a grand success.

With these words Sir, I once again support the Police Demand for a sum of Rs. 3,10,15,000. Thank you.

Sri B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—Mr. Deputy Speaker, Sir, it is a misfortune fallen to my lot that I have to raise the same grievances again and again in this House. Last year at the time of the discussion on the Police

Demand, I tried to acquaint the House on the 15th of July in respect of severe hardships that my people, that is, the Maharashtrians have had to undergo in the State. At that time I had remarked that we were virtually under a Police Raj. Things have little changed since then. Perhaps things have gone worse particularly in the Bidar District. In the Bhalki-Santhapur area there is no law and order, the people there are living in a state of goondaism.

Sri B. BASAVALINGAPPA (Bangalore South).—Very exaggerated version.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I am going to substantiate my statement. Our feelings are that life and property are not safe and secure in the State. I am not exaggerating. I will substantiate my contention. I will quote some instances.

Sri B. BASAVALINGAPPA.—Also serious and fictitious.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—There is a village nearby Belgaum-Mandoli. A resident of that village fearing that his life was in danger, approached the Police Sub-Inspector of that area for protection. The Police Sub-Inspector did not pay attention to his request and he was not given protection and soon after he was murdered. Then again I would refer to the notorious stabbing case at Belgaum. Last year at the time of the Shivaji jayanti Celebrations, Marathi processionists while returning from the procession were attacked near a mosque which is within a distance of a furlong from the City Police Station and four Marathi persons were stabbed at that time. The Police Sub-Inspector, who was on the spot, caught redhanded the culprit with a bloodstained knife in his hand, took him to the Police Station. Prosecution was launched against him and the accused was committed to sessions. Then this Government, this Mysore Government came to the rescue of that accused, who was caught redhanded and the case was withdrawn from the sessions by a special order of the Government. In this case I may point out that the reports of the Deputy Commissioner and the D.S.P. of Belgaum were against withdrawing the case as far as my information goes. So can we say under these circumstances

that the lives of the Marathi people are safe? Four people were stabbed, two of them were seriously injured and were lying for several days in the Civil Hospital at Belgaum. Similarly, in the Bhalki-Santhapur area, new Razakars have sprung up in the form of *Karnatak Vadis*. Leading Maharashtrians are assaulted, the houses of the Marathi people are set on fire, the Marathi people are left to the winds. They are not given any protection.

**Sri VEERENDRA PATIL** (Deputy Minister for Home Affairs and Industries).—Serious charge.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—I will substantiate. I would request the members on the Treasury Benches to bear with me patiently and hear me. I have got here newspaper reports, pamphlets, everything ready with me. At Bhalki on the 2nd of December, a Conference of the Maharashtrians living on the border, a Border Conference, was held. At the time the Kannadigas rushed to the pandal, and set fire to the gate of the pandal and the flag carrying the image of Shivachhatrapathi; they were all set fire to and burnt. The Police were present there. They were silent witnesses to the scene.

**Sri B. BASAVALINGAPPA.**—Were you silently witnessing the whole scene?

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—There are witnesses. My Hon'ble friend from Bhalki is present here and the Hon'ble Members may refer to the Police report also. The Police did not intervene and the miscreants and the goondas who did all these things were let loose and on the contrary, the Police arrested 21 workers of the Maharashtra Samithi there. Very vicious propaganda is being carried on there against the Maharashtrians. Pamphlets in the fashion of 'Chale Jav' and 'Chalo Delhi' have been circulated. The Maharashtra Conference was presided over by Hon'ble Mr. N. N. Ghore, Member of Parliament. Here is a pamphlet for instance.

Such pamphlets are published under the auspices of the "sarahad Kannadig

Janatha, Kamalnagar" and "President, Karnatak Ekikaran Samiti, District Bidar".

Such pamphlets have been printed and circulated and such vicious and malicious propaganda is being carried on by the Kannadigas there. And the Government and the Police, instead of coming to the rescue of the Marathi people, are throwing the Marathi people to the winds. I will quote some other instances of the goondaism. After the Kamalnagar Conference, one of the leading members of the Maharashtra Samithi, Sri Babarao Vakil Honnalikar, who is the President of the Bhalki Taluk Maharashtra Samithi, while returning from the Conference was assaulted at Bhalki Station and seriously injured by the Kannadigas. Some young boys below 15 years of age were also injured at the time. Similarly I will quote another instance. At Kotegyal two houses of Marathi people were set on fire. One of them is a Rangari and the other is a Chamar. Both of them happen to be Marathi people and the sponsors of Maharashtra movement. Their houses were set on fire. The Police took no action, the Police did not give them the necessary protection. Another instance. A poor old person aged about 59 years was assaulted at a village called Murki by Kannadigas and tied to a tree till he fainted. I will quote one other instance. Kishenrao Koli of Lakhangaon was assaulted in the bazaar in broad daylight. He had gone to Bhalki bazaar with a camel for shopping. When some of the enthusiastic Kannadigas saw the camel, they assaulted him only on the pretext that that particular camel was present at the Bhalki border Conference. These are some of the instances which are of every day occurrence there. Kishenrao Koli complained to the Sub-Inspector of Bhalki. Instead of giving protection to him, the Sub-Inspector of Police turned down his request and drove him away. Perhaps I think these acts of goondaism are galore in the Bidar area because the people there might have been encouraged by the utterances of the Deputy Home Minister, which had appeared in the press and later contradicted.



**Sri C. M. POONACHA.**—The alleged statement came later and the incident seems to have happened earlier. How you have connected the two!

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—I mean that the attitude behind the utterances is to be noted. Then, we have been receiving telegrams from Bidar very recently only two days back that Police are resorting to firing while collecting revenue taxes.

**Sri C. M. POONACHA.**—I have heard about that complaint and I have made immediate enquiries. Nothing of the sort has been done. That is just a care.

**B. R. SUNTHANKAR.**—There may be no police firing. But there is definitely harassment by the Police. My submission is that if this Government is not able and competent to protect Maharastrians in the State, why should they forcibly keep them here in the State? Why should they not allow them to go back to their original State of Bombay?

**Sri C. M. POONACHA.**—We have absolutely no objection.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—Then I will tell another of our common experience. In the State we are treated as suspects.

**ಬಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.**—ಏನೂ ಹೇಳದೆ, ಯಾವ ಆಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಕೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಅಲ್ಲವೇ?

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—I would request the Hon'ble Member to speak in English so that I may understand him. We are treated as suspects. A heavy censorship is imposed on all of us; all our movements are strictly watched. A heavy censorship is imposed on all our correspondence, letters and telegrams. Even Press telegrams sent by me from Belgaum are not passed unless they are censored. That is my personal experience. Inordinate delay is caused for transmitting press telegrams. Our telephones are tapped. That is an every day experience. On account of censorship, I get my letters very late. Even express delivery letters I do not get in time. The Chief Minister and other Ministers are very loud in their assurances, but unfortunately those assurances are not put into practice.

There is a wide gulf between profession and practice. Our complaints are treated with scant respect and I had experience of that yesterday only when the Law Minister in his very tactical diplomatic and characteristic manner brushed aside the demand that we put forward. This is the manner in which we have been treated here.

**Sri B. VAIKUNTA BALIGA** (Minister for Labour and Legal Affairs).—If the Hon'ble Member refers to the complaint that he made, he may be aware that I have already ordered an enquiry into it.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—What about language question, Sir?

**Sri B. VAIKUNTA BALIGA.**—Profession and performance go right side by side.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—I am particularly referring to the language question and not the other question. I am thankful to the Hon'ble Minister that he has started the enquiry. The misapprehension of my people is that concerted efforts are made in Maharastrian areas to Kannadise the whole Marathi territory.

**MR. DEPUTY SPEAKER.**—Please confine your remarks to Police Administration.

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—I am dealing with Police Administration. Sir, I am speaking about Police Stations. Formerly Marathi was being used in all Police Stations. Invariably Kannada is now being used in all the statements, depositions, panchanamas, etc. In the case of Marathi people also, they are recorded in Kannada only. Almost the whole of the Police Stations are manned by Kannada personnel. That has caused much difficulty to the Marathi people. The official language of Shahpur Police Station from the beginning is Marathi. Now recently, Marathi has gone and they have turned to Kannada. There are no Marathi C.I.D. Reporters to take verbatim reports of our meetings. I think in Belgaum proper, there is only one Marathi C.I.D. Reporter. I can tell my experience in Khanapur Taluk which is predominantly a Marathi area. I addressed a huge meeting of peasants at Karagpur Karalga. It was a meeting of Maharastrians and the C.I.D.

Reporter sent by the Police Department to take down the report of my speech was a Kannadiga not knowing a word of Marathi.

**Sri C. M. POONACHA.**—You are happy about it?

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—A police constable who happened to be a Maharastrian was assisting him and translating in his ears the contents of my speech. That is the state of affairs. It is very likely that the Kannadiga stenographer should have sent a twisted report to the Department. One more point. All the Marathi officers in the Police Department in Belgaum as well as Karwar Districts have been transferred and all Kannadiga officers have been brought there causing great inconvenience to the people. There seems to be conspiracy behind all this, among some of the Kannada papers, District Congress Committee and even the C.I.D. We feel and we suspect that all these are in league. They decide that a certain Marathi officer ought to be transferred. Then they raise hue and cry in Kannada papers particularly 'Prapancha' and 'Samyukta Karnataka'. 'Prapancha' was referred to in the morning and I take this opportunity to refer again to it. These papers severely criticize and condemn Marathi officers. Surprisingly we find that those very Marathi officers of Belgaum and Karwar Districts are transferred within a fortnight.

**Sri RAMAKRISHNA HEGDE.**—How can he read Kannada papers?

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—Though I cannot read them, I can know from my Kannada friends.

**A MEMBER.**—Hearsay?

**Sri B. R. SUNTHANKAR.**—No. Sir, again about the Police Prosecutor at Belgaum I had made a reference in my last speech. Some interpellations were also sent and they were replied. That Police Prosecutor, Sri H. B. Kulakarni who was transferred to Ramadurg never took charge at Ramadurg. Anyhow he managed to get himself transferred to Khanpur, 16 miles from Belgaum. He goes there in the morning and returns to Belgaum in the evening and stays in Belgaum. Anyhow, he has

managed to be there and perhaps he can play all sorts of mischief by remaining in Belgaum. Our demand is that he should be transferred out of Belgaum District. I think the Home Minister would take note of it and see that he is transferred out of Belgaum District.

\*ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ವೆಂಕಟರಡ್ಡಿ (ಗೌರಿಬಿದನೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಡಿಮಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ, ಏನೋ, ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಈ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು ಎದ್ದಿದೆ. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಗೃಹ ಸಚಿವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆಯೋ, ಏನೋ. ಏನನ್ನೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಇಂಟಿಮಿಜಿಯರ್ ಆಗಿ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಪಾರವಾದ ಸುಳ್ಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಬಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೋ ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅವರೇ ಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಕ್ಯೂರಿ ಮಾಡಲಿ. ನಾನು ಸತ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಈಗ ರಾಜಿನಾಮೆ ನಾನು ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಹೇಳಿ ದಂತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬರೆದುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ? ಅವರೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿ. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಅಲೆಗೇಷನ್ ಇಂಡಿವಿಜಿಯರ್ ಆಗಿ ತರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ದೇಶ ಎಷ್ಟು ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಆಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ: ನಿಮ್ಮ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲ. ಹತ್ತ-ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿ, ಕ್ಯಾನಸರ್ ಮಾಡಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದನ್ನೋ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಏನೋ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಅವರು ಒಪ್ಪಲಿ, ಒಪ್ಪದಿರಲಿ. ನಾನು ಹೇಳುವ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಳಲಿ. ಇವರ ರಿಪ್ಪೆಸ್ಟಿ ನಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಈತನಿಗೆ ಆಯಿತು, ಎಷ್ಟು ಸಲ ಕ್ಯಾನಸರ್ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿ. ಈ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನಸರ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದಾರದು. ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲಿ, ಬಿಡಲಿ. ಸಚಿವರೇ ಇಷ್ಟು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ನಣ್ಣ ನಣ್ಣ ಪೊಲೀಸರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಇವರಿಂದ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ, ಸ್ವಾಮಿ. ತಾವೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿರಿ: ನಮ್ಮ ಚಿನ್‌ಚನ್ ಕು ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೊಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ ಎಂದು. ತಾವೇ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ. ನಾಲ್ಕು ಜನಗಳ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ. ನಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ನಮ್ಮ ತಾತ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ,

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ವೆಂಕಟರದ್ಡಿ)

ಮೊನ್ನೆ ಹೇಳಿದರು: ಚೆನೆಂಟ್ಸ್ ಒಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪೊಲೀಸಿನವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡೆ ಎಂದು. ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ನಮ್ಮ ತಾತನ ಕಾಲ ದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಈ ರೀತಿ ನಡೆದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ. ಯಾರೋ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ . . .

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪುಣಚ್ಚ.—ತಾವೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್; ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯತೇ? ತಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ದಾಖಲೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಏನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಆವಾಗ ನಿಮಗೇ ಕ್ಷೇಮ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ವೆಂಕಟರದ್ಡಿ.—ನಾನು ಚೆನೆಂಟ್ಸ್‌ನ್ನು ಒಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವ ದಾಖಲೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಏನಾದರೂ ನಾನು ಪ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿದೆಯೋ? ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದಿರಿ, ಕ್ಯಾನರ್ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತಕ್ಕೆ, ಯಾವುದನ್ನೋ ಜೋರಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಎನ್‌ಕ್ವಯರಿ ಮಾಡಿ ಕಮಿಷಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ. ಯಾರೋ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿ ದರೆ, ನೂರು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರದು ತಪ್ಪಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಗೌರಿಬದನೂರಿನಲ್ಲಿ 4,800 ರೂಪಾಯಿ ಕಳ್ಳತನ ವಾದದ್ದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಕಳ್ಳತನವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೂ 100—150 ಗಜ ಗಳಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಾನುಭೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 800 ರೂಪಾಯಿ ಕಳ್ಳತನವಾಯಿತು. ಇದರ ಪೈಕಿ ಏನಾ ದರೂ ಒಂದು ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾ ರೆಯೇ, ವಿಚಾರಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಬರೀ ದುಡ್ಡು ಹೋದರೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಕಳುವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಕೇಸು ಗಳು ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುತ್ತವೆ. ಏನೋ ಪೊಲೀಸಿನವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತಕ್ಕೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಂತಹ ಅಪಾದನೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಾಯವಾದುದು ಇನ್ನಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಿರುವವರು ಯಾರೂ ಆ ಖಾತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಸುಳ್ಳು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಜನರಿಗೆ ನಿಜಾಂಶ ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ನಮ್ಮ ಗೌರಿಬದನೂರು ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರು ರಜದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೋ ಏನೋ ಆವಾಗ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖೂನಿ ಕೇಸು ನಡೆಯಿತು. ಆವಾಗ ಅವರ ಛಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಬ್‌ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರು ಇದ್ದರು. ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಾದರೂ ಖೂನಿ ಕೇಸು ಪತ್ತೆಯಾಗ ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರು ಛಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗರಾಟೆ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾರಾರೋ ಆರೋಪಗಳು ಬಂದುವು. ಅವರು ಚಿಕ್ಕ ಬಳ್ಳಾಪುರದ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರಿಗೆ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಚಾರ್ಜ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಏಳು-

ಎಂಟು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಹೊಸ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜ್‌ಶೀಟ್ ಹಾಕಿದರು. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚದೆ, ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದವರ ಮೇಲೆ ದೂರು ಹೇಳಿದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆ ಸಿನವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಮೇಲೇ ಆಪಾ ದನೆ ಹೊರಿಸುತ್ತೀರಿ, ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅವರು ಗಳನ್ನು ಡಿಫೆಂಡ್ ಮಾಡುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಅಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಷಿ ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಲಿ. ಇವರು ಹೇಳಿದ ಅಪಾದನೆಗೆ ರುಜುವಾತಾದರೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಕಾಲು ಪೀಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿ ದ್ದು ದು ಇಷ್ಟೇ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಿ. ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾ ಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಅವಕಾಶಕ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭ್ಯಕ್ತರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

\*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಪಾ (ಮುಧೋಳ್).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸರು ದಿವ್ಯಾಂ ಡನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ನೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ಯಾಣಿಕಾರಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿ ದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿರುತ್ತೇನೆ. He should be a guide and friend to the law abiding citizens ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದೊಂದು ಬಯಕೆ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಪೊಲೀಸರು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧರಾಗಿ ನಡೆದು ಪ್ರಜೆಯ ಗೆಳೆಯರಾಗಿಯೂ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈಗ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಕೃತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಪೊಲೀಸರು ಇರಾಖೆ ರೀಆರ್ಗನೈಜ್ ಮಾಡಿ ರೆಕೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ರೂಲ್ಸ್ ಮಾಡಾರ್ಥವಾಗಿ ಧರೋ ಮಾರಲ್ಸ್ ಪೊಲೀಸರು ಇರಾಖೆಯವರಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೂಚನೆ ಮಾಡು ತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ hand in hand ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಾಯ್‌ರವರು ಹೇಳಿದರು. ಹೋಂಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಎಂದು ಮುಂಬೈ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ನುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಐದು ಸಾವಿರ ಜನ ಹೋಂಗಾರ್ಡ್ ಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ಸ್, ವಕೀಲರು, ಡಾಕ್ಟರು ಗಳು, ಸೋಷಿಯಲ್ ಸೈಟಿಸ್ ಜನ ಸ್ಪೀಯೋರೇಜ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ನುಮಾರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಇದೆ. ಅದು ಪೊಲೀಸರು ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನ .6 ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಂಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅದ ಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸರು ಖಾತೆಯವರಿಗೂ ಕೋ ಆರ್ಟಿ ನೇಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಈಗಿರುವ ಪಾನ ನಿರೋಧ, ಲಂಚ, ಅಮಲು ಬಜಾವಣ್ ತೊಂದರೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವ ಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೂಚಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಈಗಿರುವ ಹೋಂಗಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯು ತ್ತೀರಾ ಅಥವಾ ಏನುಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದು ವಿಶದ ವಾಗಬೇಕು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಫಂಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ

ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೊಲೀಸ್‌ನು ಇಲಾಖೆ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಜ್‌ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಹೇಳುವ ಸಲಹೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪೊಲೀಸ್‌ನು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಕಡಮೆ ಇವೆ. ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪೊಲೀಸ್‌ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. 30 ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಅದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ತಡೆ ಗಟ್ಟಿಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಅವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆರೆದು ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ರಿಲೀಫ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ತೆರೆ ದರೆ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ಕಡಮೆಯಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ತತ್ ಹೇಳಿದರೆ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಲಿಂಗಪುರ, ಲೋಕಾಪುರ ಈ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ತೆರೆದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಾಕಾಗಬಹುದು. ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 10-11 ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೊಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿರುವುದರಿಂದ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೊಬ್ಬ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಪೊಲೀಸ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲೂ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೊಬ್ಬ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ನನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಐದು ಅರು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಾರದು, ಈ ರೀತಿಮಾಡಿದರೆ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ, ಜನರಿಗೂ ಒಂದು ರಕ್ಷಣೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಪೊಲೀಸ್ ಆಫೀಸ್ ಎಂದು ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆವ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ದವಸ ಬೆಳೆಯದಂತಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೆನ್ಯೂರ್ ವಿಟ್ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ನೂರಾರಿವೆ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಪೊಲೀಸ್‌ನು ಆಫೀಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಆ ವಿಟ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ ಕೇನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೆನ್ಯೂರ್ ವಿಟ್ಸ್‌ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಜಾಗ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದರಿಂದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಪೊಲೀಸ್ ಆಫೀಸ್ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬೈಲನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ವಿಟ್ಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಪೊಲೀಸ್ ಆಫೀಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೇನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಾರ್ಕ್ಯಾಂಡು ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ಸಂವರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಕೂಲತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರೂ ಈಗ ಈ ವಿಧವಾದ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಆಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಡೆ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಡಿದರೆ ಓದಿದು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಪೊಲೀಸ್‌ನವರೇ ಪೊಲೀಸ್ ಕ್ಯಾರ್ಪಸ್ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಿ.ಎಸ್.ಎ. ಇದನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು. ಗಿಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು

ಹೇಳುವಾಗ ಪೊಲೀಸ್‌ನರೇ ಗಿಡಕಡಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು? ಇದು ಜನರಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮರ ಕಡಿಯುವ ಕೆಲಸ ಸಣ್ಣದೇ ಅದರೂ ಕಾಯಿದೆ ಅಮಲು ಬಜಾವಣಿ ಮಾಡುವ ಜನರೇ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಕಡುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಅದರ ಎಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಪಾನ ನಿರೋಧದ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದುಮಾತು. ಇದರ ಅಮಲ ಬಜಾವಣಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪಾನ ನಿರೋಧ ಜುಬ್ಬದವಾಗಿಲ್ಲ, ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ಈಗ ಇಲಾಖೆ ಲೆಕ್ಕಾರ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸರಿಯಾಗಿ ತಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸ್‌ನವರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಾನ ನಿರೋಧದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಕೇನು ಹಾಕದೆ ಪೊಲೀಸ್‌ನರು ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾಹೋದರೆ ತಯಾರುಮಾಡುವವರಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಪುನಃ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ತಯಾರುಮಾಡುವ ಸಂಭವ ಏರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಧಾಳಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡರೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನವರು ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪೊಲೀಸ್‌ನವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡದಿದ್ದರೆ ವಾರ್ನಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದು, ರಿವರ್ಷನ್ ಮಾಡುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು, ನೌಕರಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ಅಮಲ ಬಜಾವಣಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬಹುದು.

ಕುಡಿದವರಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಖಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದರೆ, ಪಾನ ನಿರೋಧ ಕಾನೂನಿನ ಅಮಲ ಬಜಾವಣಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆದಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾನನಿರೋಧ ಕಾನೂನನ್ವಯ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿ ಅಜಾಗರೂಕರಾದ, ಕರ್ತವ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ರಿವರ್ಷನ್, ಡಿಸಮಿಸರ್ ಮುಂತಾದ ಉಗ್ರಕ್ರಮಗಳ ಅಂಜಿಕೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಗ್ರಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದೆಂದು ಸರ್ವಿಸ್ ರೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಯಮ ಬಂದನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಅವರ ಜುರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುರಿತೆ ಏನಾದರೂ ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತಿಯಾದರೆ ಉಗ್ರಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚೆನ್ಸ್ ಕೇಸ್ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪೊಲೀಸ್‌ನವರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬಡ್ಡೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೌಕರರ ಸರ್ವಿಸ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಸಲುವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ರಿಪ್ರೆಸೆಂಟೇಷನ್ ಈಗಾಗಲೇ ಸರಕಾರದ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಕೂಡಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಕುರಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾನೂನು ಅಮಲ ಬಜಾವಣಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮದು ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜನ ರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಉಂಟು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಪಾ)

ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*Dr. T. PARTHASARATHY.—Sir, while speaking on the general discussion of the Budget, I did not object to the grant of Rs. 3 crores and odd for the Police Department, but what I said was that the grant should be utilised in a proper manner. In fact, I want to say that our State should have a police force which deserves the respect and appreciation of the general public. They should be the protectors of law and the welfare of the people. Day before yesterday, the Hon'ble the Home Minister while making his statement had certain misgivings about me and my attitude towards the police. I was very sorry for the statement made by him. He said that I made terrible allegations against the police. If he had only just observed the part that I played in this affair with calm and tranquillity he would have understood the real truth. In fact, I only repeated the statement that was made to me by that woman, but the Home Minister said that I was making allegations and I was throwing mud and tar against the police. Let me request him to say where he got this information from and how he derived this opinion about me. Probably, he does not know me very intimately. I am only very sorry for it. I may tell the Home Minister for his information that I am the neighbour of a Police Station for the last 25 years and the police are co-operating with me very nicely. I have been a source of help to them in maintaining law and order. I have been a source of encouragement to them up till now. Up till now they had a great opinion about me. The Home Minister has created a great confusion by his statement in the Muniamma case throwing allegations against me. If only he had placed himself in the position in which I was, he would not have made this charge against me. Suppose a person comes and tells me something, it is my duty to pass it on to the police or the authorities concerned; I am not concerned whether it is true or not. I did only that. I passed

on the first information that I got from that particular lady. Unfortunately, that lady is dead and cannot corroborate it and nobody can bring her back now. If somebody comes and tells me that he was hanged topsy turvy, I only pass on that information and I do not wait to verify it. That was what I did in this particular case also, but the Home Minister has mistaken my part in this and he painted a very dark picture about my part in this and said that I was motivated. I have to vindicate my position. I must tell the Home Minister that I am not a person of that type. In my whole career I have not done such things. The whole confusion was brought about by statements made by the police in papers. That created confusion and to clear that confusion I had to give a statement. Sir, we are living in an age of civilised democracy. I would like to tell the Home Minister that the portfolio of police is not a permanent thing that rests with him. This rests with the people and we should protect the integrity of the police. We want an efficient police in our State. I do not want to destroy the police, but I want the police force to maintain law and order. I wish the Home Minister had made proper investigations before making his allegations against me saying that I was making unnecessary allegations against the police. If only the police had not given the first statement to the press, all this propaganda about the police would not have come about. It is the Home Minister who has made his statement about the whole thing before the magisterial enquiry was over. He has almost given his judgment. I was very much surprised that he should have done that. Now I do not know what purpose the magisterial enquiry would serve. So the whole position is very ambiguous. The Home Minister has said that I have made false charges and he even commented upon my personal character. It was not proper on his part to have done that. I may tell him that I am a man who loves the poor and who works for the poor. If only the Home Minister comes with me to my area he will understand how



I am helping the poor. In fact, it is because of that that I am here. I have not come here by any manipulation but by the love of the poor people whom I serve. So I feel that the Home Minister should withdraw the particular aspersion that he cast against me day before yesterday. If that is not possible I would request him to erase that opinion from his mind.

Now, I come to the Budget proper. I would like to point out certain defects in the Police Department. While doing that I would request the Minister not to mistake me. He has produced a temperament outside that I am the enemy of the police. In fact, I am the friend of the police. The Hon'ble Member Sri Alwa said that medical aid should be given to the police. I want to point out that all the poor people and the poor constables in my area are treated free by me. You ask any constable and he will vouchsafe that. Even though the Police Department have not appointed a police surgeon in my area, I am treating freely all the police constables and officers in my area in my dispensary.

Regarding the functioning of the Department, I will give a few instances. I want to say that the policeman should be instructed that he should act as the guide of the people. You go to any spot near the 'Halt and Proceed' board. You will find a policeman hiding there in a corner. He will wait for the vehicle to cross the spot without halting and immediately he will jump upon it. That is not what he should do. When a person plying a vehicle is about to cross the spot without halting, he should tell him that he should not proceed without halting. That is what you should instruct the police to do and not to harass the people. It is in that light that my friend Sri Mallaradhya said that there should be a proper Police Manual so that the policemen might know exactly their functions. Similarly, they act like

[MR. SPEAKER in the Chair]

that in many cases. They go to check an overloaded bus; you will see a constable in the bus. And then Sir, you see the

constables running to catch a bus and standing on the foot board. I want to see that in these small things the constable improves so that his prestige may go high.

Another thing is you find these constables wasting their time here and there. They are not properly posted. That shows that the inspection of the higher officers is not at all done. In Malleswaram, recently, I found gilded constables standing at street corners. I wish they do their duties daily like that. I was surprised and could not understand why they were there. I asked them and they said that the I.G.P. was on inspection that day. I wish the I.G.P. inspects them every day.

In my constituency of Malleswaram, there are the foot-paths and you find any number of shops run by the people on the foot-paths. It is the duty of the policemen to keep clear the foot-paths. But what do they do? They receive regular rents from the persons who run such shops there. Why should the policemen receive regular rent from the poor people? Sometimes one policeman would have already collected and then comes the next policeman and he also goes on collecting. Such things should disappear.

Then, Sir, there is the cotton market. Of course the Police are conducting raids to catch the culprits. But some of the Police men are also in the show. Instead of catching the culprits they catch an innocent man. They put slips in some person's pocket against whom they have a grudge and they get him. Some people are doing like this. There are some instances of this kind. I would certainly like this cotton business to be erased. It has spoiled families. It has spoiled students. I was the first to complain to stop this racket. I have even requested the Press-men not to put the cotton market rates in the Papers.

I request the Home Minister to be more lenient in catching impressions about people and their attitude towards the Police. I wish he knows me a little more henceforth so that he may understand me correctly and not through aspersions cast against me at random.

Mr. SPEAKER.—I would like to know how much time the Hon'ble Home Minister will take.

Sri C. M. POONACHA.—About 45 minutes.

Mr. SPEAKER.—According to the list there are even now seven persons who want to take part. But more number has been added. There are many persons who have sent chits. The number will come to 25. We have accommodated so far 10 persons.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ತಮ್ಮ ನೂತನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರುಯಾರು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಯವರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರದವರೂ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಚಾನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಇತರರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಚೀಟಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಏಳು ಜನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಇತರರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ಅದು ಹೇಗೆ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ತಮ್ಮ ನೂತನಿಗೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಪದ್ಧತಿ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಇದ್ದರೆ, ಮುಂದೆನು ಗತಿ? ಕಾಲವಿಳಂಬ ವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತರ ಸದಸ್ಯರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ನಾವು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿ ದ್ದೇವೆ. ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಖೋತಾ ನೂತನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು. ನಾನೇನೋ ಮಾತನಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯೋ ಅಥವಾ ಕಾಲ ಘಂಟೆಯೋ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯಿರಾ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಧ ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತ ನಾಡಲಿ, ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಹತ್ತತ್ತು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ (ಶ್ರವಣಬೆಳ ಗೊಳ).—ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ನಾವು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏಳು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಹತ್ತು ಜನರು ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವವರಾಗಿ ದ್ದಾರೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಆರು ಘಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿ, ನಾಳೆ ದಿವಸ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಈ 17 ಜನರೂ ಮಾತ ನಾಡಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ

ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆಗೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಒಂದು ದಿವಸ ಒಂದು ಏಟಂಮನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ, ಪ್ರತಿ ದಿವಸವೂ ಇದೇ ಗತಿಯಾಗು ತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ನಾವು ಈ ದಿನ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನವಾದರೆ, ಆಗ ಸದಸ್ಯ ರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

Mr. SPEAKER.—Up to 7 o'clock.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ಅದರ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ 10-15 ನಿಮಿಷಗಳು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ನಿಮಿಷಗಳಾಗುವುದೇನೋ ಖಂಡಿತ. ತಮಗೆ ಸಂತೋಷವಿದ್ದರೆ ಮಾತನಾಡಿ. ಇಂತಹ ಮಾತುಕತೆ ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವೇನೋ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.— ನಾನು ಅರೀತಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ತಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೋ, ಏನೋ, Please do not mistake me, Sir. We are wast ing our time and instead we can.....

Mr. SPEAKER.—What about me? I have to accommodate members and I ought to make some sort of settlement about this matter. If I have to spend about three to four minutes in consult ing members, it is quite necessary. If the Hon'ble Member goes on saying that I have spent fifteen minutes, it is an unfair criticism.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.— I have not cast any aspersion against the Speaker, Sir.

Mr. SPEAKER.—What you say is not correct.

ಶ್ರೀ ಎ. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ತಾವು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ, 15 ಜನರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅರ್ಧ ಘಂಟೆಯ ಕಾಲ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐದೈದು ನಿಮಿಷಗಳನ್ನಾದರೂ ಇತರರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸವೇ ಇದನ್ನು ಪೋಷಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡ್ಲು ಪೇಟೆ).—ತಮಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟ ರಾಮಯ್ಯನವರೇ ಆಗಲಿ, ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ ರಾಗಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಮಗೂ ಚಾನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮಗೂ ಚಾನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರೆ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ

ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ರಾಮಣ್ಣ (ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ).—ಹಾಗಾದರೆ ನಮಗೇನೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

\*ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.— ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗತಾನೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು 15 ನಿಮಿಷದಿಂದ ಐದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಇಳಿಸಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಬಡ್ಡಿಟ್ 3 ಕೋಟಿ 10 ಲಕ್ಷ 15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರುಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಣ್ಣ ತಕ್ಕೀರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ತನಿಖೆಮಾಡಲು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅವರ ಕೆಲಸ ಪೊಲೀಸ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೆಲಸದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಇರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿನಿ—ಮೊದಲೇ ಹೋದನಲ ಬಡ್ಡಿಟ್ ಬಂದಾಗಲೂ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಆದರೂಕೂಡ ನಿಗ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ—ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೇಶದ ದುಡ್ಡು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ದಫೇದಾರರುಗಳ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ರಿವೈಜ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇತರ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರುಗಳು, ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರುಗಳು, ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಇಲಾಖೆಯವರ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ರಿವೈಜ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಪೊಲೀಸ್ ದಫೇದಾರರುಗಳು ಏನು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ? ಅವರ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಕೂಡಲೇ ರಿವೈಜ್ ಮಾಡಿ ಅವರಮಟ್ಟವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಅವರ ಅಂತಸ್ಸನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 50 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲಿವರಿಗೂ ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಾಸ್ ಆದವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದರು. ದಶಲಿಲ ಬಾಜಿಗೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಅದನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಎಡ್ಜರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್‌ಅನ್ನು ಭಂಗಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಾರದು.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH (Minister for Public Works).—I protest against this insinuation. I never mentioned any party.

ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.—ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನೀವು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿವರಿಸಬೇಕು. ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್‌ನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದವರಾದ ಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗಾದಿಲ್ಲ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಇಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂಟಿಗ್ರೇಷನ್ ಆದಮೇಲೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪೊಲೀಸ್ ದಳದವರಿಗೂ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೂನಿಫಾರಂ ಸ್ಕೇಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯು ರೀ-ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಆಗದಿದ್ದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದಿರತಕ್ಕ ತಮ್ಮ ಫಸಲನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ರಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಹೇಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ದಿವಸ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖೂನಿ ಆಯಿತು. ಇದುವರೆಗೂ ಆ ಕೇಸು ಪೆಟ್ಟಾಗಿಲ್ಲ.

(The bell rang indicating that the member should end his speech early.)

ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.—ತಾವು ಬೆಂ ಹೊಡೆದದ್ದರಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಇನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ತರಹ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದಾದರೆ I will adjourn the House if this mentality is displayed by members. You will have to submit to the ruling of the Chair.

\*ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ (ಪಾಳ್ಯಂ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಚ್ಛಿರತಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆಗೂ ತಾವು ಕೇಳಿರತಕ್ಕ ಹಣಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿಳಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಏನೆಂದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ಮಾನಸಿಕ ಅದಃಪತನಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದೆ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರೈದಲ್ಲ ಇದ್ದಂಥಾ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಈಗ ಇಲ್ಲದೆ ಜನಗಳ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವರು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸುಖೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೋಭಾವ ಇನ್ನೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗದೇಯಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಾದಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೋದ ವರ್ಷ Pay of officers and Pay of establishmentಗೆ ರಿವೈಜ್ ಎನ್ಸಿಮೇಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಈ ವರ್ಷದ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ)

ಬಡ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿ. Pay of officers and pay of establishment ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸೇರಿ ಸಿದ್ದೀರೋ, ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಮಂದಿ ಹೋಂಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಆನರೆರಿ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಅವನ್ನು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿಗೂ ಎಕ್ಸೆಚೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು. 2,15,800 ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಹೋಂಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಗೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿ. ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ಹಣ ಬರ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ತಪಶೀಲು ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ದಳ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮತ್ತೆ ಈ ಬರ್ತು ಹೊರವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಮೆರಿಟೋರಿಯಸ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ 51,400 ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರು, ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಏನೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇವೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರ್ವಿಷ್ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಇಷ್ಟು ಹಣ ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೋಲ್ಸ್ ಗೆ 25,300 ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿ. ವರ್ಷವರ್ಷ ಸ್ಟೋಲ್ಸ್ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅದರ ಒಂದು ಉತ್ಪಾಕವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಬೇಕು. ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ನಂಬಿಕೆ, ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಳಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರೂ ಕೂಡ ಸ್ಟೋಲ್ಸ್ ಗೆ ಇಷ್ಟು ದುಬಾರಿ ಬರ್ತು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋದವರ್ಷ ಸ್ಟೋಲ್ಸ್ ಆದಾಗ ನಾನು ಹಾಜರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಅಚ್ಚುಕಾಕಿಸಿದ್ದರು. ಏಕೆ ಇಂಥ ಬರ್ತು? ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವವಾದ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಚ್ಚುಕಾಕಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಆಡಂಬರವನ್ನು ಏಕೆ ಆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಯಾವರೀತಿ ಆಡಳಿತ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ, ರಿಕ್ಲಾಟ್ ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇನ್ನಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಪುನರಾವ್ಯವಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ರಿಕ್ಲಾಟ್ ಮೆಂಟ್ ಅದೆ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅವರಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಾನಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನತೆಯ ಹಿತಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಹಾಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ, ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು, ಅಲ್ಲದೆ ಜನತೆಯ ಮಾನಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಅವರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಭಯ ನಿವಾರಣೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಪೇರ್ನ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೀರೋ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಎ.ಸಿ.ಸಿ. ಎ.ಎ.ಸಿ.ಸಿ. ಸೇವಾದಳ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಪ್ರಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅದರೂ ಈ ವರ್ಷ ಕೆಲವುಕಡೆ ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಟ್ಟು, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ನವರೂಪವಾಗಿ ರಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಸುಖರಾಜ್ಯದ ಕಡೆ ಪೋಲೀಸ್ ನವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯುಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ರಾಮಣ್ಣ.—ಸ್ವಾಮಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ, ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಡಿಮಾಂಡ್ ಮನವಿಗೆ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ನಾನೀಗ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದಿಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ-ದುಷ್ಕೃತಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಅನೇಕ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಗಳ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡ್ ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ we respect those who respect laws ಎಂತ ಬರೆದಿರುತ್ತೆ ಎಂದರೆ “ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷತಃ” ಎಂದು. ಅಂದರೆ ಯಾರು ಧರ್ಮವನ್ನರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾ ವರನ್ನ ಧರ್ಮರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ನೌಕರನೂ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಯ, ಮನಸ, ವಾಚಾ ಮನಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ವ್ಯಾಸಂಗ ಕ್ರಮವನ್ನು ದೊರೆಕಿಸಲು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ನ್ಯೂಲು—ಕಾಲೇಜುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ 88 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊಬಲಗು ಸದ್ವಿನ್ಯೋಗವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು.

ಪೊಲೀಸಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ನ್ಯಾಯವಂತರು, ಪೊಲೀಸಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ದಿವಸ ಸರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಇರಬಹುದು; ಕೆಟ್ಟವರೂ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿ ಪಡಿಸಿ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಾ ಹೆಸರೊಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ರೋಷವಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಅಂಟಿಕರಪಾಷ್ಣೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಟಿಪ್ಪಿದಾರೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೊರಟರೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆ ಹೊರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೂ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದವರಿಗೇ ನಮ್ಮ ಮೈನೂರು ಪೊಲೀಸಿನ ದರ್ಜೆ ಬಹಳ ಕೆಳಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಭಾವನೆಗಳು ಬರಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನೀಗ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ವರ ವಿವೇಚನೆಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳೂ, ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಸಚ್ಚಾ ಬಿಜು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧ ವಾದಂಥ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಅನೇಕರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ಬಾಬಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಆರು ಲಕ್ಷ 21 ಸಾವಿರದ 200 ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಖೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಿಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿರತಕ್ಕ ಕೇಸುಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲೇನೋ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ಅದ ಕಾರಣ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೊಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. Rewards for good service ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಏನೊಂದು ಪೋಲೀಸ್‌ಮಾನ್ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಿ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚು ಬಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕವರ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ (ಅಟ್ರಾಕ್ಟ್) ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೋದಾರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಹುಮಾನ ರೂಪವೇನಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಧಾರಾಳವಾಗಿಯೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಬಹುಮಾನ ವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರುಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಈ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಿವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಬಡ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಆ ಜನಗಳಿಗೊಂದು ಪೋಲೀಸ್‌ಮಾನ್ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯ,

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅಪಾದನೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಆಗ ಅವರ ಶೋಧನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಪೊಲೀಸರು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಹಿಳಾ ಪೊಲೀಸರು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಖಾತೆಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಳ ದಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವ ಉಳ್ಳವರೆಂದೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಿಎಸ್ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

\*ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಈ ಡಿಮಾಂಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನೀಗ ಕೇವಲ ಈ ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಲಂಚನಿರೋಧ ಶಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಈ ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ನೌಕರರಾಗಿರುವಂಥ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರೂ, ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರೂ, ದಫೇದಾರ್ ಮತ್ತು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಈ ಅಂಟಿಕರಪಾಷ್ಣೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊರನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅಂಟಿಕರಪಾಷ್ಣೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಒಬ್ಬ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರನ್ನೋ ಅಥವಾ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರನ್ನೋ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಂಟಿಕರಪಾಷ್ಣೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಬರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಆತ ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕೋ ಅಂಥ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳದೊಂದು ನೌಕರನು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವಂಥ ವಿಚಾರಣೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನದಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯವರೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವು ತಿಳಿಸತಕ್ಕಂಥಾ ಕೇಸುಗಳೇನಿರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರಿಗೊಂದು ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಇಲಾಖೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಅಂಟಿಕರಪಾಷ್ಣೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.



(ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟೇಗೌಡ)

ಇನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಪೊಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ನೌಕರರ ಡ್ರೆಸ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು, ಯಾರು ದಫೇದಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಏನಪ್ಪ ಏಕೆ ದಂ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೂ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಏನಾದರೂ ಆಗಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅವರು ಸ್ಟೇಷನ್ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇನು ಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಡ್ರೆಸ್‌ನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ ರೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಅವರ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಮುಖ್ಯ. ಇದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರೋ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೊಂದು ಡಿನ್ಸರ್ ಪಾರ್ಟಿಯನ್ನೋ ಏನೋ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಡ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇನೋ ಒಂದು ಸ್ಟಾರ್ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಇದೆಯಂತೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ನಾವು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಈ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಇನ್‌ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಡ್ರೆಸ್‌ಗೆ 200 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂಥ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಲು ಆತನಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಎಲ್ಲದೆ! ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಉಡುಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೇಗ್ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ನಾನು ಬೇರೇನೇ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪುತೂರಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಬೀದರಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಎಚ್ಚರ ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ನೌಕರರನ್ನು ಏಕಾ ಏಕಿ ವರ್ಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅರಕಲಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಔಟ್ ಪೋಸ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆನರಸೀಪುರದವರೊಬ್ಬರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಿವಸ ಆ ಔಟ್ ಪೋಸ್ಟನ್ನು ಹೊಳೆನರಸೀಪುರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರಕಲಗೂಡಿಗೆ ಐದು ಹೋಬಳಿ ಸೇರಿವೆ. ಹೊಳೆನರಸೀಪುರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹೋಬಳಿ ಸೇರಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಆ ಆಫೀಸನ್ನು ಮೊದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪೊಲೀಸು ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್ನಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಈ ಸಾರಿಯ ಬಡ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಬಡ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ನಲ್ವಾದರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು 900 ಜನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಪೊಲೀಸರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಕ್ಕೆ ಅದರೂ ಒಬ್ಬ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲನಂತೆ ನೇಮಿಸಿದರೂ ಚೆಂತೆಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೇಮಿಸುವ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವವರಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಗಾ ಕೂಡ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಇರುವ ಎಷ್ಟೋ ಜನಗಳು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಡರುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳೇ ಸೇರಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸಾರಾಯಿ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಪೊಲೀಸಿನವರ ರೀತಿ ನಿತಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಗುಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರೆ ಆಗ ಈ ಲೇಡರುಗಳು ಮಿಸ್ಸರಿಸ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಲೇಡರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

DR. R. NAGAN GOWDA (Hospet).— I must thank you for offering me an opportunity to speak. I won't take more than five minutes. First, I must make, before my time is up, one request to the Home Minister and that is this. Almost a quarter of a century ago, the number of constables and other police force required for my town was fixed. Even till to-day when the town has doubled itself in size and population, it has not been changed. The change must have been for a larger number of constables and head-constables; that has not been done. I make a request to-day. In view of the enlarged area of the town and the difficult situation that arises because a huge amount of working population has come into the area for Tungabhadra mining operations the Hon'ble Home Minister must pay attention to that.

Next, talking generally on the subject now when I make this request about a larger force for Hospet, you can easily imagine that I feel that a strong Police force is necessary for all sorts of